

Školský vzdelávací program

Súkromnej spojenej školy

ORGANIZAČNÁ ZLOŽKA: SÚKROMNÁ ZÁKLADNÁ ŠKOLA

ISCED 2

- nižšie sekundárne vzdelávanie

Schválila:	Pečiatka školy:	Dátum schválenia:	Dátum účinnosti:
..... PhDr. Erika Hančovská, PhD. riaditeľka školy		30.08.2023	01.09.2023

ORGANIZAČNÁ ZLOŽKA: SÚKROMNÁ ZÁKLADNÁ ŠKOLA

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

PRE 2. STUPEŇ ZŠ

HUMAN

Humánnosť Uvedomelosť Múdrosť Asertívnosť Netradičnosť

Názov ŠVP	inovovaný Štátny vzdelávací program pre 2.stupeň základnej školy
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program HUMAN
Stupeň vzdelania	ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský
Študijná forma	denná
Druh školy	súkromná
Predkladateľ	PhDr. Erika Hančovská, PhD.
Názov školy	Súkromná spojená škola
Adresa školy	Starozagorská 8, 040 23 Košice
IČO	42322855
Riaditeľka školy	PhDr. Erika Hančovská, PhD.
Koordinátori pre tvorbu ŠkVP	PhDr. Erika Hančovská, PhD. Mgr. Ingrid Galeštoková Mgr. Kornélia Vojtaníková Mgr. Jana Uličná
Zriaďovateľka	Mgr. Eva Bednáriková
Adresa zriaďovateľa	Ružínska 5, 040 11 Košice
Kontakty	0903 743 137 bednarikova.eva@gmail.com www.schoolhuman.eu
Dátum schválenia	30. augusta 2023
Platnosť dokumentu	od 1. septembra 2023

OBSAH

1. Všeobecná charakteristika školy	5
1.1 Zameranie školy a stupeň vzdelania	5
1.2 Žiaci a ich vzdelávanie.....	5
1.3 Prestup žiaka počas školského roku	5
1.4 Projekty a programy školy.....	6
1.5 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi	9
2. Charakteristika Školského vzdelávacieho programu	11
2.1 Princípy vzdelávania	12
2.2 Zameranie školy.....	13
2.3 Profil absolventa	15
2.4 Pedagogické stratégie	17
2.5 Charakteristika vzdelávacích oblastí Školského vzdelávacieho programu (podľa Štátneho vzdelávacieho programu)	17
2.6 Začlenenie prierezových tém	24
2.7 Multikultúrna výchova vo vzdelávacích oblastiach Školského vzdelávacieho programu v nižšom sekundárnom vzdelávaní.....	29
2.8 Ľudské práva v Školskom vzdelávacom programe v nižšom sekundárnom vzdelávaní.....	30
3. Učebné osnovy	34
4. Rámcový učebný plán školy	34
4.1 Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	36
5. Organizačné zabezpečenie školy	37
5.1 Pedagogickí zamestnanci školy - charakteristika	37
5.2 Požiadavky na vzdelávanie pedagogických zamestnancov v rámci profesijného rozvoja	38
5.3 Priestorové a materiálno-technické podmienky školy	38
5.4 Škola ako životný priestor	39
5.5 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	39
6. Vnútny systém kontroly a hodnotenia	40
6.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov	40
6.2 Vnútny systém kontroly a hodnotenia zamestnancov	41
6.3 Hodnotenie školy.....	43

1. Všeobecná charakteristika školy

1.1 Zameranie školy a stupeň vzdelania

Po zaradení Súkromnej spojenej školy, Starozagorská 8, Košice rozhodnutím Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky číslo 2013-6155/26195:2-916 zo dňa 10. 06. 2013 do siete škôl a školských zariadení je Súkromná základná škola (ďalej „SZŠ“), Starozagorská 8, Košice organizačnou zložkou Súkromnej spojenej školy (ďalej „SSŠ“), Starozagorská 8, Košice so začiatkom činnosti od 1.septembra 2013. Súkromná základná škola svoju činnosť začala 04. 09. 2006 v priestoroch štátnej základnej školy ako samostatný právny subjekt - **prenajímateľom je Magistrát mesta Košice. Budova školy sa nachádza v sídliskovej časti Košického vládneho programu** v pokojnom prostredí obytnej zóny. Súčasťou školy je veľký areál s trávnatým porastom. V blízkosti školy sa nachádza parkovisko pre automobily. Z hľadiska dlhodobého smerovania je plánovaný **model 2 tried** s rozšíreným vyučovaním **AJ v 5. - 9. ročníku.**

Materiálno priestorové podmienky existujúceho priestoru sú vyhovujúce a umožnia zabezpečiť pre žiakov plnohodnotné moderné vzdelávanie a základné hygienické podmienky. Žiaci sa budú vyučovať v triedach s vyhovujúcimi technickými parametrami a tiež budú mať k dispozícii šatne na uzamykanie osobných vecí. Učitelia majú zabezpečené všetky pedagogické podmienky na výkon kvalitnej práce – odborné učebne. Stravovanie žiakov školy je zabezpečené v školskej jedálni, ktorá je súčasťou štátnej základnej školy sídliacej v tej istej budove.

Súčasťami školy sú:

- Súkromný školský klub detí, Starozagorská 8, Košice
- Súkromné centrum voľného času, Starozagorská 8, Košice

1.2 Žiaci a ich vzdelávanie

Žiaci školy sa vzdelávajú v tvorivo-humanistickom prostredí. Vyučovacím jazykom je slovenský jazyk, vzdelávanie žiakov 5.-9. ročníka sa uskutočňuje aj v anglickom jazyku uplatňovaním metódy CLIL. vo vyučovacích predmetoch a výchovných predmetoch (Matematika, Biológia, Geografia, Dejepis, Fyzika, Chémia, Informatika, Technika, Hudobná výchova, Výtvarná výchova a Telesná a športová výchova). Škola venuje zvýšenú pozornosť vzdelávaniu nadaných žiakov, ktorí sa vzdelávajú podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu. Pri práci s integrovanými nadanými žiakmi a žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami pedagogickí zamestnanci školy úzko spolupracujú s odbornou inštitúciou, a to s Centrom PPP a P, Zuzkin park 10 v Košiciach. V škole pracuje **Školský parlament**, prostredníctvom ktorého žiaci môžu predkladať návrhy a pripomienky k organizácii výchovno-vzdelávacieho procesu a mimovyučovacích aktivít.

1.3 Prestup žiaka počas školského roku

Podmienky prestupu žiakov do 5. – 9. ročníka Súkromnej spojenej školy, Starozagorská 8, Košice (organizačná zložka: Súkromná základná škola):

- O prestupe žiaka z inej základnej školy rozhoduje riaditeľka Súkromnej spojenej školy, do ktorej sa žiak hlási v rámci rozhodovania o prijatí.
- Riaditeľka Súkromnej spojenej školy rozhodne o prestupe žiaka, ktorý navštevuje 5.-9. ročník inej základnej školy, ak žiak úspešne vykoná prestupovú skúšku.
- Prestupovej skúšky sa zúčastnia žiaci, **ktorých zákonný zástupca podal písomnú žiadosť o prestup na riaditeľstvo školy (tlačivo na www stránke školy).**
- Prestupovou skúškou sa overia vedomosti prestupujúceho žiaka zo **Slovenského jazyka, Anglického jazyka a Matematiky** v rozsahu učiva určeného štátnym vzdelávacím programom odboru vzdelávania v základnej škole.
- Prestupová skúška sa bude konať v termíne určenom riaditeľkou školy na základe dohody so zákonným zástupcom žiaka z predmetov.

Organizácia prestupovej skúšky:

Prestupovú skúšku žiak vykoná z predmetov **Slovenský jazyk, Matematika a Anglický jazyk**.

- Skúška **zo slovenského jazyka** bude trvať 60 minút. Obsahovať bude **test na čítanie s porozumením, diktát a testové otázky z gramatiky v rozsahu učiva prestupového ročníka ZŠ**. Žiak môže z nej získať maximálne 30 bodov.
- Skúška **z matematiky** bude trvať 60 minút. Obsahovať bude **matematické príklady a úlohy v rozsahu učiva prestupového ročníka ZŠ**. Žiak môže z nej získať maximálne 30 bodov.
- Skúška **z anglického jazyka** bude trvať 60 minút. Obsahovať bude **písomný test cudzojazyčných spôsobilostí na zistenie úrovne ovládania AJ a ústnu skúšku**. Žiak môže z nej získať maximálne 30 bodov.
- Na prestupovú skúšku si žiak prinesie farebné ceruzky, pravítko a pero.

Žiak vykoná prestupovú skúšku úspešne, ak získa minimálne 75 % úspešnosť z vyučovacích predmetov.

Rozhodnutie o prijatí alebo o neprijatí žiaka bude rodičom zaslané do **3 dní** po vykonaní prestupovej skúšky.

Zápis prijatých žiakov sa uskutoční podpísaním Zmluvy o výučbe žiaka v termíne určenom riaditeľkou školy.

1. 4 Projekty a programy školy

Škola v rámci výchovno-vzdelávacej činnosti dbá predovšetkým na rozvoj osobnostných kvalít svojich žiakov v oblasti intelektuálnej a emocionálnej inteligencie. Prispieva k tomu aj množstvo plánovaných aktivít organizovaných pre žiakov vo vyučovacom i mimo vyučovacom čase. Silnou stránkou školy sú aj aktivity školy na národnej a medzinárodnej úrovni, vlastný školský program Globálnej výchovy a činnosť Európskeho klubu (zaregistrovaného v centre pre Európske kluby) prioritne zameraného šírením proeurópskej kultúry.

Netradičné aktivity školy :

- **Týždeň boja proti drogám**
Počas jedného týždňa koordinátor prevencie pripravuje pre žiakov školy súťaže a besedy s protidrogovou tematikou, prípadne absolvujú preventívny program.
- **Týždeň slovenských knižníc**
Návšteva knižnice, beseda o prečítaných knihách, súťaž v literárnom kvíze.
- **Európsky deň rodičov a škôl**
Žiaci spoločne s rodičmi vyrezávajú tekvice, ktoré vyhodnotí Školský parlament. Počas akcie sa žiaci prezentujú v rôznych súťažiach, na diskotéke a na karnevale v maskách. Popoludnie a večer je spojený aj s pizza party v maskách, kultúrnym programom, diskotékou a spaním žiakov v škole.
- **Vianočná akadémia „Tajomné Vianoce“**
Žiaci sa predstavia s pásmom vianočných vinšov a kolied, so scénkami, modernými i ľudovými tancami, ktorými si pripomenú vianočné tradície a zvyky.
- **Vystúpenie v cudzích jazykoch**
Žiaci prezentujú svoje jazykové schopnosti pred rodičmi a hosťami formou recitácie, spevu a krátkymi javiskovými formami.
- **Stretnutie vnúchat so starými rodičmi**
Žiaci predvedú starým rodičom kultúrny program. So starými rodičmi diskutujú na rôzne témy a v tvorivých dielnach zhotovujú výrobky, ktoré ostávajú starým rodičom ako spomienka na stretnutie.
- **Besiedky ku Dňu matiek**
Žiaci predvedú literárne pásma, scénky, moderné i ľudové tance a odovzdajú svojim mamičkám vyhotovené darčeky.
- **Prezentácia Ročníkových prác žiakov pred rodičmi**
Žiaci počas školského roku spracujú ročníkovú prácu na tému, ktorú si zvolia podľa záujmu. Forma spracovania ročníkovej práce je rovnako na voľbe žiaka. Pri tvorbe ročníkovej práce žiakov počas školského roku usmerňuje triedna učiteľka. V závere školského roku žiaci prezentujú pred rodičmi svoje ročníkové práce.
- **Žiacka konferencia ročníkových prác**
Úspešní žiaci prezentujú ročníkové práce pred vedením školy, členmi Rady školy a rodičmi.

- **Deň detí**

Akcia školy, počas ktorej majú možnosť prezentovať nadobudnuté zručnosti v oblasti športu, hudby alebo umenia v rôznych súťažiach.

- **Rodinná športová olympiáda**

Akcia školy pre rodičov a žiakov, počas ktorej rodičia so svojimi deťmi súťažia v rôznych netradičných športových disciplínach.

Iné aktivity školy:

- Deň vďakyvdania
- Medzinárodný deň školských knižníc
- Vegetariánska burza
- Tvorivé dielne v SŠKŽ
- Fašiangový bál
- Šachový turnaj
- Týždeň zdravia
- Týždeň anglického jazyka pod vedením anglických lektorov
- Týždeň rodného jazyka
- Týždeň hlasného čítania
- Týždeň prírodovedných predmetov
- Týždeň globálneho vzdelávania
- Týždeň športu
- Otvorené vyučovacie hodiny pre rodičovskú verejnosť

Iné netradičné akcie školy:

- Ranné stretnutie detí s učiteľmi formou ranných komunit
- Týždenné funkcie v triede (strážca času, distribútor, pán čistoty a poriadku)
- Návik pravidiel (ranné komunity v kruhu, pri skupinovej práci, počas prestávky, v školskej jedálni, počas vyučovacej hodiny...)
- Učíme žiakov životné zručnosti

Projektové aktivity a programy školy

Škola sa aktívne zapája a zapája do projektov a programov na národnej i medzinárodnej úrovni.

Sú to predovšetkým:

a) školské a krátkodobé projekty zamerané na

- inováciu vyučovacích postupov zavedením projektového vyučovania, spoločenské a zážitkové aktivity
- ENO Tree planting day
- Detský čin roka
- Maratón písania listov
- Zmeny v prírode počas ročných období
- Zdravý životný štýl
- Deň záchrany života
- Nakresli si svoje práva
- Záložka do knihy spája školy
- celoslovenské testovanie KOMPARO
- Červené stužky
- Hodina deťom
- Biela pastelka

- Týždeň modrého gombíka
- Deň narcisov
- Giving Tuesday
- Ponožkový október
- HOBIT – HOdina BIológie pre živoT

b) metodické aj koncepčné projekty a inovačné programy zamerané na

- **rozvoj profesionálnych kompetencií učiteľov**
  - **Moderné vzdelávanie – digitálne vzdelávanie pre všeobecno – vzdelávacie predmety** (UIPŠ, Bratislava)
  - **Projekt Zvyšovanie kvality vzdelávania na ZŠ a SŠ s využitím elektronického testovania** (NÚCEM, Bratislava)
  - **Projekt Digiškola Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva** (sekcia informatiky, MŠVV a Š SR)
  - **Národný projekt „Komplexný poradenský systém prevencie a ovplyvňovania sociálno-patologických javov v školskom prostredí“** (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, Bratislava)
  - **Program Strom života** (Strom života je environmentálna, mimovládna, dobrovoľná a nezisková organizácia, nezávislá na politických subjektoch, registrovaná ako občianske združenie)
  - **Program Škola priateľská k deťom** (v spolupráci s organizáciou UNICEF)
  - **Program Život a peniaze** - projekt na rozvoj finančnej gramotnosti (v spolupráci s CVČ Domino, Košice)
  - **Program Technická gramotnosť** - program na rozvoj technických zručností žiakov (v spolupráci s CVČ Orgovánová, Košice)
  - **Projekt Maxitest** – tvorba testových úloh z jednotlivých vyučovacích predmetov
  - **Projekt „Záložka do knihy spája školy“**
  - **IT Akadémia – partnerská škola** – spolupráca pri používaní metodík pre jednotlivé vyučovacie predmety, krúžková činnosť realizovaná odborníkmi z IT praxe
  - **EDULAB Expedícia** – projekt zameraný na zážitkové a bádateľské učenie
  - **Maratón písania listov** - zameraný na ľudské práva
  - **Projekt Výnimočné školy – NADÁCIA ZSE** – zameraný na mimoškolské vzdelávanie, revitalizáciu priestorov školy a vybavenie na technické práce
  - **Projekt Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok** - charitatívna akcia pre obyvateľov domovadôchodcov
  - **Ponožkový október** – zameraný na charitatívnu činnosť
  - **Súťažný projekt Čerstvé hlavičky Kaufland** – zameraný na dodávku čerstvej zeleniny a ovocia
  - **Súťažný projekt Modernejšia škola** – zameraný na materiálno-technické vybavenie škôl
  - **Projekt Hrdinovia internetu** – zameraný na prevenciu kyberšikany
  - **Projekt Viem čo zjem** – zameraný na osvojovanie informácií o zdravej výžive
  - **Projekt Zatoč s odpadom!** – kampaň portálu environmentálnej výchovy EWOBX
  - **Projekt FinQ** – zameraný na rozvoj finančnej gramotnosti žiakov
  - **Projekt Generátor inšpirácie so SNG** - zameraný na kreatívnu a tvorivú činnosť žiakov
  - **Aktívna škola** – rozvoj pohybových zručností žiakov

c) jazykové medzinárodné teleprojekty zamerané na

- **podporu jazykového vzdelávania, integrácie cudzích jazykov do mimoškolských aktivít a interakciu detí s rovesníkmi**
  - Christmas Celebrations Around The World Exchange
  - Christmas Calendar
  - **eTwinning** (zameriava sa na podporu využívania moderných informačných a komunikačných technológií za účelom vytvorenia partnerstiev európskych škôl), projektové vyučovanie formou spolupráce s rovesníkmi z rôznych krajín sveta ako člena medzinárodných sietí eTwinning, myEurope, iEARN a Global SchoolNET
  - **Wocabee** – aplikácia na precvičovanie a upevňovanie slovnej zásoby

- projektovú spoluprácu s podporou British Council Bratislava a partnerskou školou v Anglicku (zrealizovaný projekt Basic Principles Of Healthy Life Support, ktorého súčasťou boli aj výmenné návštevy učiteľov a žiakov v Anglicku a na Slovensku)
- **rozvoj profesionálnych kompetencií učiteľov v oblasti cudzích jazykov**
  - **Projekt overovania metódy CLIL** (Content and Language Integrated Learning) **zameraný na** integrovanie AJ do prírodovedných a výchovných predmetov
  - **Metodika CLIL v nižšom sekundárnom vzdelávaní** (Projekt experimentálneho overovania pod odbornou garanciou ŠPÚ, Bratislava)
  - **Projekt Erasmus+ We love CLIL** (rozvoj komunikačných zručností pedagógov v ANJ, rozvoj metodológie CLIL a IKT zručností)
  - **Projekt English One – Nové trendy vzdelávania učiteľov anglického jazyka** (organizovaný DP MPC Košice)
  - **Projekt Rozvíjanie profesijných kompetencií učiteľov** materských, základných a stredných škôl v kontexte zvyšovania úspešnosti reformy systému základného vzdelávania, aktivita 1.1 Overenie profesijných a jazykových kompetencií učiteľov anglického jazyka na 1. stupni ZŠ (ŠPÚ, Oddelenie pre cudzie jazyky, Bratislava)
  - **Projekt English GO** (podporovaný MŠVV a Š SR v spolupráci s MPC)
  - **Projekt Erasmus+ „Učíme sa inovatívne“** – rozvoj pedagogických zručností učiteľov

1.5 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

• Spolupráca s rodičmi

Spolupráca školy a rodiny je založená na vzájomnom rešpektovaní a dôvere. Tento princíp je výsledkom niekoľko ročného snaženia a je pre obidve strany prínosom. Škola plne využíva celý svoj pedagogický potenciál na komplexné zabezpečenie čo najlepšej úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu.

Rodičov žiakov školy vo vzťahu k škole reprezentuje Rodičovská rada zložená z volených zástupcov rodičov, ktorá úzko spolupracuje s vedením školy a podieľa sa na organizovaní mimovyučovacích aktivít zahrnutých v Pláne práce školy.

Formy spolupráce s rodičmi:

- Informačné dni o škole pre rodičov
- Informačné dni o učebných výkonoch žiakov
- Konzultačné hodiny pre rodičov
- Rodinná športová olympiáda
- Dni otvorených vyučovacích hodín
- Tvorivé dielne
- Besedy v rámci významných dní a mesiacov
- Prezentácie ročníkových prác pred rodičmi
- Besedy s rodičmi cudzincov
- Vystúpenie žiakov pre rodičov v cudzích jazykoch
- Stretnutia vnúchat a starých rodičov
- Spoločensko-kultúrne aktivity školy – akadémiie, triedne besiedky ku dňu matiek, tvorivé dielne v rámci SŠKD a SŠKŽ.

• Spolupráca s centrami pedagogicko-psychologického poradenstva

V podmienkach školy sú vytvorené kvalitné pedagogické podmienky pre integrovaných žiakov s nadaním a zdravotným znevýhodnením, ktoré sú zahrnuté v IVVP integrovaných žiakov. Pedagogickí pracovníci, ktorí pracujú s nadanými žiakmi a žiakmi so zdravotným znevýhodnením, úzko spolupracujú s odbornými zamestnancami Centra pedagogicko-psychologického poradenstva v Košiciach.

- **Spolupráca s Miestnym úradom – sídlisko KVP**

MÚ – sídlisko KVP podporuje školu formou prezentácií žiakov školy v oblasti spoločensko – kultúrnych akcií (Vianoce na KVP, Deň detí na KVP) a športových akcií.

- **Spolupráca s občianskym združením HUMAN**

OZ HUMAN vzniklo v roku 2008. OZ HUMAN Súkromnej spojenej škole poukazuje 2% z daní od rodičov na rozvoj školy. Stanovy a informácie o OZ sú zverejnené na <http://schoolhuman.eu/zs/verejnost/ozhuman.php>.

- **Spolupráca s Pedagogickou fakultou Prešovskej univerzity**

Škola spolupracuje s PdF PU v Prešove v oblasti pedagogickej prípravy budúcich učiteľov formou praxe študentov fakulty.

- **Spolupráca s Filozofickou fakultou a Prírodovedeckou fakultou UPJŠ v Košiciach**

Spolupráca sa realizuje formou Zmluvy o spolupráci, v súlade s ktorou študenti Filozofickej fakulty a Prírodovedeckej fakulty vykonávajú súvislú pedagogickú prax v Súkromnej základnej škole.

- **Spolupráca s mestskou pobočkou Knižnice pre deti a mládež v budove ZŠ Starozagorská 8, Košice**

Spolupráca s knižnicou sa realizuje v oblasti organizovania besied s knihovníčkou knižnice, so spisovateľmi a vyučovacích hodín a mimoškolských aktivít v rámci SŠKD v knižnici.

- **Spolupráca s Vojenskou leteckou nemocnicou v Košiciach**

Spolupráca bola realizovaná formou

- a) Zmluvy o poskytovaní zdravotnej pracovnej služby
- b) spracovania Prevádzkového poriadku multimedialnej učebne fyziky - chémie

- **Spolupráca so vzdelávacou agentúrou SAAIC, Bratislava**

- a) Pravidelné host'ovanie pedagogických zamestnancov školy v septembri na konferenciách organizovaných vzdelávacou agentúrou pri príležitosti ocenení škôl v rámci SR,
- b) Spolupráca v rámci jazykového projektu ERASMUS.

Ďalšie inštitúcie, s ktorými škola spolupracuje pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu:

- SZUŠ Vlada Urbana, Starozagorská 10, Košice
- CVČ DOMINO, Popradská 86, Košice
- Štátne divadlo, Košice
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach
- Liga proti rakovine
- Slovenský Červený kríž
- Ekocentrum SOSNA
- UNICEF
- Výmenník, Titogradská 17, Košice
- Jazyková škola SIDAS, Južná trieda 93, Košice
- Jazyková škola MBRR s.r.o.

2. Charakteristika Školského vzdelávacieho programu

V rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania sú vytvárané predpoklady pre postupné získavanie vysokej úrovne všeobecných znalostí a primeranej miery schopností žiaka. Značný dôraz je kladený na rozvoj osobnosti žiaka, a to hlavne na rozvoj jeho kreativity, kombinačných schopností, samostatnosti a sebadôvery, čo spolu so znalosťami materinského a cudzieho jazyka vytvára pevný základ pre ďalší rozvoj komunikačných schopností, ako jeden zo základných predpokladov uplatnenia vo vedomostnej spoločnosti.

Zameranie školy v rámci vzdelávania so všeobecným zameraním (posilnená výučba cudzích jazykov)

Výučbu druhého povinného cudzieho jazyka začať v 6. ročníku a pokračovať v dosiahnutej úrovni cudzojazyčných spôsobilostí získaných v rámci primárneho a nižšieho sekundárneho vzdelávania a pripraviť absolventov tak, aby ústne a písomne komunikovali v slovenskom jazyku a v dvoch cudzích jazykoch (prvý povinný anglický jazyk, druhé povinné jazyky na základe výberu - nemecký jazyk, španielsky jazyk, ruský jazyk alebo francúzsky jazyk), v bežnom živote i odbornej praxi s možnosťou využitia nadobudnutých vedomostí vo všetkých predmetoch študijného programu pri ďalšom štúdiu v SR a v zahraničí.

Školský vzdelávací program HUMAN pre všetky triedy s povinným vyučovaním anglického jazyka sa vo vzdelávaní riadi zásadami:

- H- humanism (humánnosť)
- U- unity (uvedomelosť)
- M - moral (múdrosť)
- A- attainment (dosahovanie cieľov)
- N- non-traditionalism (netradičnosť)

Školský vzdelávací program HUMAN je postavený na tvorivo – humánnej výchove a vzdelávaní žiakov.

Školský vzdelávací program vychádza z Štátneho vzdelávacieho programu pre 2. stupeň základnej školy, zahŕňa rámcový model absolventa, rámcový učebný plán a jeho rámcové učebné osnovy. Nižšie sekundárne vzdelávanie je etapou vzdelávania, ktorú povinne absolvuje celá populácia žiakov ako obsahovo, organizačne a didakticky nadväzujúci stupeň na primárne vzdelávanie. Vyžaduje si podnetné a tvorivé školské prostredie, ktoré stimuluje žiakov a zabezpečí, aby sa každé dieťa prostredníctvom výučby prispôsobenej individuálnym potrebám a schopnostiam rozvíjalo v súlade s vlastnými predpokladmi pre vzdelávanie s možnosťou pokračovania po absolvovaní nižšieho sekundárneho vzdelávania kontinuálne v gymnaziálnej forme štúdia. Hodnotenie učebných výkonov a pracovných výsledkov žiakov je postavené na plnení konkrétnych úloh, na posudzovaní individuálnych zmien žiaka a pozitívnych hodnoteniach.

Dôležitým prvkom je dôraz na otvorenosť školy deťom, rodičom a verejnosti, ktorí prejavujú záujem o kvalitu výchovy a vzdelávania, prihliadajúc na slušné správanie, vzájomnú úctu, toleranciu a pochopenie. Snahou všetkých pedagogických zamestnancov školy je informovanosť rodičov o práci a výsledkoch ich detí, o zapojenie rodičov do mimoškolských aktivít, športových akcií, exkurzií, výletov a pobytov.

Prostredníctvom Školského vzdelávacieho programu rozvíjame schopnosti detí v oblasti učenia, riešenia problémov, v oblasti spolupráce, komunikácie, sebahodnotenia. Školský vzdelávací program podporuje vzájomnú spoluprácu pedagogických zamestnancov s cieľom zabezpečiť vysokú kvalitu a efektivitu vo vzdelávaní žiakov školy.

Ciele nižšieho sekundárneho vzdelávania

- umožniť žiakom osvojiť si stratégie učenia a motivovať ich pre celoživotné učenie
- podnecovať žiakov k tvorivému mysleniu, logickému uvažovaniu a k riešeniu problémov
- viesť žiakov k všestrannej, účinnej a otvorenej komunikácii
- rozvíjať u žiakov schopnosť spolupracovať a rešpektovať prácu a úspechy nielen svoje, ale aj iných
- rozvíjať vnímavosť a citlivé vzťahy k ľuďom, prostrediu a k prírode
- učiť žiakov aktívne rozvíjať a chrániť fyzické, duševné a sociálne zdravie, byť za ne zodpovední

- viesť žiakov k tolerancii a ohľaduplnosti k iným ľuďom, ich kultúre a duchovným hodnotám, učiť ich žiť spoločne s ostatnými ľuďmi

Školský vzdelávací program svojim obsahom zabezpečuje:

- kvalitatívne zvýšenú úroveň vyučovania povinného **anglického jazyka** a rozvíjania jazykových zručností od raného veku,
- **integrovanie anglického jazyka do vyučovacích predmetov** Dejepis, Matematika, Biológia, Geografia, Fyzika, Chémia, Informatika a výchovných predmetov v rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania **uplatňovaním metódy CLIL,**
- **vyučovanie matematiky metódou Prof. RNDr. Milana Hejného, CSc..**

2.1 Princípy vzdelávania

Základné princípy vzdelávania sú :

- získanie všeobecného vzdelania
- príprava na štúdium na všeobecnom a pre prax
- výchova adaptabilných a rozhladených ľudí.

ZÁKLADNÉ POSLANIE:

Poslaním základnej školy je poskytnúť žiakom kvalitné základné vzdelanie v rámci primárneho vzdelávania a nižšieho sekundárneho vzdelávania s kontinuálnym pokračovaním v 6.-9.ročníku na Súkromnej základnej škole.

Naplnením poslania žiak nadobudne vedomosti, zručnosti, schopnosti získané v jednotlivých vzdelávacích oblastiach učebného plánu, medzi predmetový prístup pri ich osvojení, kritické, analytické a tvorivé myslenie, schopnosť prepojiť teóriu s praxou a pritom uplatňovať princíp spolupráce, vzájomného porozumenia a tolerancie, humanizmu a demokratickosti vo vzťahu učiteľ – žiak.

Hlavným cieľom školy je pripraviť ich na úspešný život v neustále sa meniacej, učiacej sa, kultúrnej rozmanitej, globálnej spoločnosti. Vzdelávanie je zamerané na rozvoj schopností a zručností žiakov a výchovnú činnosť na budovanie ich vedomostí a prípravu na život v oblasti mravných postojov, ideálov, konceptov uvažovania a kvalitného hodnotového systému.

Za týmto účelom škola spolupracuje s inými medzinárodnými organizáciami a vzdeláva nielen žiakov, ale podporuje vzdelávanie aj pedagógov školy.

Súkromná spojená škola poskytuje vzdelávanie, pri ktorom uplatňuje najmodernejšie učebné trendy zamerané na komplexný rozvoj osobnosti žiaka a jeho myslenia. Inovatívna výučba povzbudzuje žiakov, aby sa navzájom rešpektovali, spoločne komunikovali, vytvárali základy spoločnej komunity, otvorili sa multikultúrnej spoločnosti a chránili životné prostredie.

ABSOLVENT:

Vzdelávaním na súkromnej základnej škole sa žiak stáva flexibilným, samostatne kriticky mysliacim, autonómne konajúcim.

Uznávané hodnoty:

Uznávanými hodnotami v našej škole sú:

- Sloboda
- Ľudskosť
- Vzdelanie

Vzájomne sa podmieňujú. Každá z nich predstavuje určitý súbor práv a povinností.

Sloboda pre nás znamená, že:

- Každý má právo na autonómne konanie a zodpovedá za jeho dôsledky
- Každý má právo na vlastný názor a jeho prejavenie v primeranej podobe
- Nik nesmie svojím konaním ohrozovať a obmedzovať druhých
- Každý musí rešpektovať ostatných ľudí, správať sa k nim úctivo

- Každý má právo podieľať sa na tvorbe pravidiel školy
- Všetci sme povinní rešpektovať pravidlá stanovené školou

Vzdelanie pre nás znamená, že:

- Každý má právo zvoliť si vlastnú vzdelávaciu cestu podľa možností školy
- Žiak je zodpovedný za vlastné vzdelávanie, pristupuje k nemu aktívne
- Každý má právo na kvalitný vzdelávací proces

Ludskosť pre nás znamená, že:

- Máme úctu ku všetkým formám života (človeku i prírode)
- Každý má právo byť akceptovaný, nezáleží na rase, náboženstve, pohlaví, pôvode
- Každý má právo na omyl, každý sa snaží svoje chyby naprávať
- Spoločne budujeme atmosféru priateľstva, spolupráce a tolerance v škole
- Každý má právo cítiť sa v škole bezpečne
-

Vízia školy

Škola je tu pre ľudí :

- **Pre žiaka** je základným pilierom osobného rastu
- **Pre rodiča partnerom** pri výchove detí
- **Pre učiteľa** miestom, kde naplňa svoje poslanie
- **Pre región a mesto** je centrom celoživotného vzdelávania, športu, kultúry, spoločenského života v mieste svojho sídla

Vízia našej školy vychádza z princípu širokej koexistencie a aktívnej spolupráce všetkých zainteresovaných partnerov, skupín, spoločenstiev, komunít a inštitúcií naprieč spoločenským spektrom nášho mesta, regiónu. Cieľom takto chápaných vzťahov je poskytovať kvalitné vzdelanie, aby každý žiak mohol rozvíjať základné spôsobilosti, vedomosti a postoje potrebné pre svoje ďalšie vzdelávanie a život.

2.2 Zameranie školy

Priority výchovno – vzdelávacieho procesu, ktoré Školský vzdelávací program podporuje a rozvíja:

- Používanie efektívnych **metód výučby** – inovatívne a aktivizujúce metódy vyučovania, **foriem vyučovania** s ohľadom na rôzne štýly učenia sa žiaka. Používať vyučovacie metódy a techniky na rozvoj osobnosti, kooperácie, kreativity a posilnenie spontánnej činnosti žiaka, diferencovať úrovne cieľov jazykového vzdelávania v zmysle taxonómie, zohľadniť individuálne osobitosti žiakov, využívať diferencovaný prístup k žiakom ako prostriedok k vyššej efektívnosti vyučovacieho procesu.
- **Vytvárať partnerské prostredie** pre všetkých účastníkov vzdelávacieho procesu.
- **Tvorit' a rozvíjať v žiakoch jasné povedomie** národného a svetového kultúrneho dedičstva, **rozvíjať európske povedomie a občianstvo.**
- Poskytnúť žiakom bohaté možnosti vedeného skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby sa **rozvíjala ich predstavivosť, tvorivosť a záujem skúmať svoje okolie.**
- Podporovať kognitívne procesy a spôsobilosti žiakov **kriticky a tvorivo myslieť** prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a **aktívnym riešením problémov.**

- Rozvíjať osobnosť žiaka, podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych spôsobilosti žiaka, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, účinne spolupracovať, rozvíjať si sociálnu vnímavosť a citlivosť. Viest' žiakov k tolerancii a k akceptovaniu iných ľudí.
- Dať šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech.
- Umožniť žiakom získať kvalitnú počítačovú gramotnosť – informačnú a digitálnu gramotnosť žiakov/gramotnosť v IKT, zvýšiť ochranu žiakov pri používaní internetu, viesť žiakov k bezpečnému správaniu sa v kybernetickom priestore.
- Využívanie informačných technológií nielen v čase školského vyučovania, ale i mimo vyučovania v rámci činnosti školského klubu detí a záujmového vzdelávania.
- Umožniť žiakom získať kvalitnú finančnú gramotnosť - schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.
- Umožniť žiakom získať kvalitnú čitateľskú gramotnosť – formovať kladný vzťah žiakov ku knihe a literatúre. Zvyšovať jazykovú kultúru žiakov na všetkých vyučovacích hodinách.
- Vytvárať kvalitné tímy v triede, vytvárať pozitívnu klímu v triede, predchádzať všetkým formám diskriminácie a segregácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, rasizmu a v oblasti problematiky migrácie, odstraňovať prípadné negatívne javy spolunažívania.
- Podporiť rozvoj žiaka vo vzťahu k rôznym jazykom a ich kultúram, čím sa zároveň pomáha k rozšíreniu viacjazyčnosti a jej významovej podstaty. Viacjazyčnosť predstavuje znalosť viacerých jazykov s tým, že jednotlivec má takú znalosť jazyka, ktorá je rozšírená aj o porozumenie plurality kultúr. Viacjazyčnosť je aj podstatou osobnosti, pretože jazyky sa stávajú kultúrnou identitou každého človeka.
- Vytvárať v škole priaznivé multikultúrne prostredie, naučiť žiakov porozumieť iným kultúram.
- Vzdelávať žiakov – cudzincov a žiakov prichádzajúcich z cudzojazyčného prostredia. Organizovať pre žiakov – cudzincov základné a rozširujúci kurz slovenského jazyka.
- Viesť žiakov k uvedomeniu si globálnej previazanosti udalostí, vývoja a problémov na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni. Zvýšiť povedomie žiakov o globálnych témach, rozvíjať ich kritické uvedomovanie si sociálnych, environmentálnych, ekonomických a politických procesov vo svete.
- Rozvíjať skvalitnenie procesu integrácie detí cudzincov do spoločnosti.
- Vychovávať žiakov v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a rasizmu a v oblasti problematiky migrácie.
- Realizovať preventívne programy na prevenciu sociálno-patologických javov a rozvíjanie sociálnych spôsobilosti, realizovať preventívne programy na podporu prevencie obezity, telesného a duševného zdravia, realizovať preventívne programy podporujúce výchovu ku zdraviu a zdravému životnému štýlu.
- Zvýšiť povedomie žiakov v oblasti zameranej na zdravú výživu, zdravé potraviny, potravinovú bezpečnosť, označovanie potravín, podpora využívania regionálnych potravinových produktov.

- Rozvoj zdravého životného štýlu žiakov organizovaním športových aktivít v rámci záujmových útvarov. Zavádzanie netradičných športov v mimoškolskej činnosti s cieľom oslovenia čo najväčšieho počtu žiakov.
- Rozširovanie vedomostí základného učiva o nové a hlbšie poznatky vo všetkých vzdelávacích oblastiach v rámci starostlivosti o intelektovo nadaných žiakov.
- Vytváranie individuálnych a podporných programov pre zvládnutie učiva v celom rozsahu žiakmi so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami integrovaným do tried základnej školy.
- Rozvoj bádania ako prístupu k učeniu, ktorý zahŕňa proces skúmania sveta, vedie k tvorbe a formulovaniu otázok, objavovaniu, testovaniu týchto zistení a k ich hlbšiemu pochopeniu. Východiská pre inováciu prírodovedného vzdelávania z modelov bádania vo vede vychádzajú modely učenia: formulácia otázky, brainstorming možných riešení, formulovanie hypotézy, návrh postupu a realizácie, zber dát, usporiadania dát a hľadania súvislostí, vyvodenie záverov, komunikácia a zdieľanie výsledkov, konfrontácia výsledkov s prvotným poznatkom, aplikácia na nové situácie.

Pedagogický prístup

Žiak sa v škole učí aktívne, je vedený k poznávaniu sveta nielen rozumom, ale aj srdcom.

2.3 Profil absolventa

Stupeň vzdelania ISCED 2

Absolvent školy by mal byť samostatný a zodpovedný.

Mal by vyjadrovať svoje myšlienky a názory výstižne, súvisle a kultivovane v písomnom a ústnom prejave.

Pri učení využívať rôzne zdroje informácií a vedieť ich spracovať.

Poznať dejiny nášho národa a krajinu, v ktorej žijeme, vo vzájomnom prepojení s vedomosťami celosvetových dejín.

Ovládať dva svetové jazyky, esteticky cítiť, byť si vedomý svojich kvalít a získať šancu na uplatnenie sa v zamestnaní.

Mal by byť hrdý na školu v ktorej študoval a svojím vystupovaním a vedomosťami by mal šíriť jej dobré meno.

Mal by dokázať rozpoznať problém, navrhnúť vhodné experimenty, posúdiť alternatívne možnosti, plánovať postup skúmania, vyhľadávať informácie, tvoriť modely, diskutovať so spolužiakmi, formulovať závery a argumentovať.

Absolvent Školského vzdelávacieho programu HUMAN má osvojené nasledovné kľúčové kompetencie:

a) sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania,
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky medzi osobnej komunikácie,
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie,
- v cudzích jazykoch je schopný na primeranej úrovni porozumieť hovorenému textu, uplatniť sa v osobnej konverzácii, ako aj tvoriť texty, týkajúce sa bežných životných situácií,

b) kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať oblasti vedy a techniky

- žiak používa základné matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodenných situáciách a schopnosť (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického a priestorového myslenia

a prezentácie (vzorce, modely),

- rozvíja si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov,
- chápe a oceňuje spoločný prienik vedy aj techniky, vzájomné prepojenie s ďalšími aspektmi spoločnosti,
- rozvíja svoje manuálne zručnosti súvisiace s vedou a technikou,
- využíva vedecké metódy pri riešení problémov, rozhodovaní sa a chápaní sveta,
- identifikuje vedecké otázky, ktoré sú súčasťou rozhodnutí národnej a miestnej politiky, vyjadruje svoje postoje, ktoré sú vedecky a technologicky zamerané,
- prezentuje a hodnotí argumenty založené na dôkazoch a primerane z nich vyvodzuje závery,

c) kompetencia v oblasti informačnej a komunikačnej technológie

- žiak vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií, vie používať kreslenie, písanie na počítači a vie vytvoriť jednoduché prezentácie v Power Pointe,
- dokáže komunikovať pomocou elektronických médií,
- uvedomuje si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- rozumie príležitostiam a možným rizikám, ktoré sú spojené s využívaním internetu a mobilných telefónov,

d) kompetencia učiť sa učiť sa

- získava schopnosť sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- na základe poskytovaných možností uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a efektívne si osvojuje poznatky a študijné návyky,
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,
- zlepšuje svoju vytrvalosť a iniciatívu, hodnotí svoj pokrok, akceptuje spätnú väzbu a uvedomuje si svoje rozvojové možnosti,

e) kompetencia riešiť problémy

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, vie rozoznať ozajstný problém, premýšľa o jeho príčinách a navrhne riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom,

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie

- vytvára si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje žiacku sebadôveru a sebarozvoj,
- uvedomuje si vlastné potreby a aktívne využíva svoje možnosti,
- uvedomuje si svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,
- sústreďuje sa na kvalitu a vhodnosť svojho výberu voľných činností, aktívne si chráni svoje fyzické a duševné zdravie,
- kontroluje vlastné konanie (vrátane násilných a sebazničujúcich modelov konania) a vie odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizuje,
- účinne spolupracuje v skupine, podieľa sa na vytváraní triednych a celoškolských pravidiel, je zodpovedný a dodržiava dohody,
- ochotne prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápady a postupmi, diskutuje o nich, prispieva k spoločnej práci,
- podieľa sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v triede a dobrých medziľudských vzťahov,

g) kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania),
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,

- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a postoje,
- pozná základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám, sociálnym pozíciám a rolovým funkciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr,

h) kompetencie pracovné a kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

2.4 Pedagogické stratégie

Aktívnym využívaním didaktickej techniky, odbornej učebne výpočtovej techniky a mobilného jazykového laboratória umožniť žiakom získať a rozvíjať požadované vedomosti a kompetencie.

Dôsledne dbať na osvojenie si zdravého životného štýlu, viesť žiakov k ochrane vlastného fyzického i psychického zdravia, zvýšenú pozornosť venovať prevencii drogových závislostí nielen besedami s odborníkmi, športovými aktivitami či prácou s odbornou literatúrou, ale aj blokovým a projektovým vyučovaním.

Projektovým vyučovaním, využívaním IKT, nenásilnou zábavnou formou s využitím prvkov dramatickej výchovy a didaktických hier vzbudzovať u žiakov II. stupňa záujem o cudzí jazyk a kultúru, tradície a zvyky iných národov. Podporovať žiakovo emocionálne, kreatívne, sociálne a kognitívne schopnosti aj prostredníctvom vzdelávania v cudzom jazyku.

V rámci vzdelávania v škole a aj v mimoškolskej záujmovej činnosti rozvíjať talent žiakov v jednotlivých oblastiach do maximálnej možnej miery zapájaním sa do rôznych súťaží.

Motivovať žiakov II. stupňa, aby sa tiež aktívne zapájali do tvorby školského časopisu HUMANKO.

V oblasti rozumovej výchovy rozvíjať u žiakov tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu, schopnosť komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine.

Vo vyučovaní využívať inovatívne a aktivizujúce metódy výučby a formy výučby s ohľadom na rôzne štýly učenia sa žiaka, ktoré sú podrobne rozpracované v učebných osnovách jednotlivých predmetov.

2.5 Charakteristika vzdelávacích oblastí Školského vzdelávacieho programu (podľa inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu)

Jazyk a komunikácia	ISCED2
Matematika a práca s informáciami	ISCED2
Príroda a spoločnosť	ISCED2
Človek a príroda	ISCED2
Človek a spoločnosť	ISCED2
Človek a hodnoty	ISCED2
Človek a svet práce	ISCED2
Umenie a kultúra	ISCED2
Zdravie a pohyb	ISCED2

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia

Obsah vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia sa realizuje vo vzdelávacích vyučovacích predmetoch ***Slovenský jazyk a literatúra, Anglický jazyk a cudzí jazyk (Nemecký jazyk, Španielsky jazyk)***.

Zdôrazňuje chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby. Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať.

Obsah vyučovacieho predmetu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Dôraz sa kladie na čítanie, a to nielen na zvládnutie techniky čítania, ale aj pochopenie obsahu – vnímanie čítania s porozumením.

Dobré zvládnutie jazykového učiva vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote. Jazyk sa chápe ako znak národnej a individuálnej identity, ako prostriedok komunikácie a profesionálnej realizácie a prostriedok na vyjadrovanie citov a pocitov.

Slovenský jazyk a literatúra

Učebný predmet Slovenský jazyk a literatúra má vo vzdelávaní nezastupiteľné miesto. Je základným prostriedkom pre nadobúdanie kultúrnej gramotnosti žiaka, jeho kľúčových kompetencií. Umožňuje porozumenie a osvojenie si poznatkov vo všetkých vzdelávacích oblastiach. Z tohto dôvodu má v systéme primárneho vzdelávania kľúčové, centrálné postavenie. Spôsobilosti, ktoré žiak v rámci tohto učebného predmetu nadobudne, majú zásadný vplyv na jeho vzdelávanie aj v ďalších vzdelávacích oblastiach, učebných predmetoch. Kvalita spôsobilostí používať materinský jazyk zásadne ovplyvňuje aj komunikáciu žiaka s jeho okolím, vytváranie vzťahov s inými ľuďmi a formuje zaradenie žiaka do spoločnosti. Cieľom výučby slovenského jazyka je naučiť spisovný jazyk na takej úrovni, aby ho žiaci vedeli používať v praktickom živote. Používanie jazyka vnímame ako komplexné využívanie všetkých komunikačných zručností – rozprávania, písania, čítania a počúvania.

Podstatou vyučovacieho predmetu Slovenský jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí. Vyučovacím predmetom Slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecnovzdelávacích predmetov, obsahom ktorého sú dve vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra, pričom odporúčané vnútorné delenie predmetu je v pomere zložiek 3:2 a 2:2 alebo integrácia oboch zložiek.

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Jazyková časť vyučovacieho predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

LITERÁRNA ZLOŽKA

Cieľom vyučovania Literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako všestranného osvojovania umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne cez schopnosť analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a preniknúť do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t.j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie). Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie. Základnou úlohou Literárnej výchovy na 2. stupni ZŠ je postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením;
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu;
- hodnotenie textu

Anglický jazyk

Vyučovacím predmetom Anglický jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom Slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia. Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca. Výučba anglického jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A1.1+ podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SEERR) na konci primárneho vzdelávania. Kompletnú komunikačnú úroveň A1 žiaci dosiahnu počas 5. ročníka ZŠ. Od 1.ročníka ZŠ sa vďaka implementácii metodiky CLIL postupne oboznamujú aj so štruktúrami jazykovej úrovne A2, na ktorú v 5.ročníku plynule nadviažu. Vzhľadom na profiláciu školy je akcelerované osvojovanie anglického jazyka a žiaci dosiahnu kompletnú komunikačnú úroveň A2 na konci 8.ročníka. V 9.ročníku ZŠ ju upevňujú a oboznamujú sa s komunikačnou úrovňou B1.

Označenie úrovne A1 a A2 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A1 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším slovným spojeniam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a slovné spojenia dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť

(SERR, 2013, s. 26).

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú (napríklad najzákladnejšie informácie o sebe, o rodine, nakupovaní, miestnom zemepise a o zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými slovami opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb (SERR, 2013, s. 26).

Označenie úrovne B1 je samostatný používateľ jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni B1 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie hlavným bodom, ak sa používa jasná štandardná reč a keď ide o známe veci týkajúce sa práce, školy, voľného času a pod. Dokáže zvládnuť väčšinu situácií, ktoré zažijete na cestách v anglicky hovoriacich krajinách. Dokáže sa jednoducho a v súvislostiach vyjadrovať o známych témach a oblastiach záujmu a hovoriť o zážitkoch a udalostiach, popísať svoje sny, túžby a ciele a krátko vysvetliť alebo zdôvodniť svoje plány a názory.

Druhý cudzí jazyk (Nemecký jazyk, Španielsky jazyk)

Vyučovaci predmet druhý cudzí jazyk patrí medzi všeobecno-vzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom Anglický jazyk, Slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca. Výučba druhého cudzieho jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A1 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci nižšieho stredného vzdelávania. Vzhľadom na profiláciu školy sa žiaci v 8.-9. ročníku ZŠ oboznamujú už s jazykovou úrovňou A2, ktorú ukončia počas štúdia na strednej škole.

Označenie úrovne A1 a A2 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania druhého cudzieho jazyka na úrovni A1 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším slovným spojeniam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a slovné spojenia dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť

(SERR, 2013, s. 26).

Charakteristika ovládania druhého cudzieho jazyka na úrovni A2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú (napríklad najzákladnejšie informácie o sebe, o rodine, nakupovaní, miestnom zemepise a o zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými slovami opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb (SERR, 2013, s. 26).

Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami

Táto oblasť zahŕňa v sebe učebné predmety **Matematika, Informatika**.

Matematika

Vyučovaci predmet Matematika v nižšom strednom vzdelávaní je prioritne zameraný na budovanie základov matematickej

gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomosti (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov). Vyučovanie Matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku, s výrazným zastúpením propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich. Vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi Matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Výučba sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov. V primárnom vzdelávaní sa od školského roku 2016/2017 začala aplikovať metodika prof. RNDr. Milana Hejného, CSc., ktorá sa zameriava na komplexný rozvoj žiackej osobnosti a jeho logického myslenia. Prácou v jednotlivých matematických prostrediach si žiak prirodzeným bádateľským spôsobom osvojuje matematické zákonitosti. Uplatňovanie metodiky pokračuje aj v nižšom sekundárnom vzdelávaní. Hejného metóda vyučovania Matematiky je založená na rešpektovaní 12 základných princípov, ktoré geniálne skladá do uceleného konceptu tak, aby žiak objavoval matematiku sám a s radosťou. Vychádza zo 40 ročných experimentov a využíva historické poznatky, ktoré sa v dejinách matematiky objavujú od starovekého Egypta až do dnešných dní. V školskom roku 2022/2023 sa metodika prof. RNDr. Milana Hejného, Csc. uplatňuje vo vyučovaní Matematiky v 5.-7.ročníku SZŠ.

Informatika

V vyučovanom predmete Informatika sa prelínajú dve zložky. Jedna zložka je zameraná na získanie konkrétnych skúseností a zručností pri práci s počítačom i aplikáciami – na prácu s digitálnymi technológiami. Druhá zložka je zameraná na budovanie základov Informatiky. Hlavne na riešenie problémov pomocou počítačov. Prvá zložka tvorí základ vyučovania informatiky v rámci primárneho vzdelávania a z väčšej časti sa prelína i celým nižším stredným vzdelávaním. Skúsenosti získané praktickou činnosťou v tejto oblasti sú potom dobrým predpokladom pre zvládnutie druhej zložky, ktorá má dominantné postavenie pri výučbe Informatiky na strednej škole. Zároveň sa však druhá zložka objavuje už i v primárnom vzdelávaní, aj keď iba vo veľmi jednoduchej forme. Informatika zároveň pripravuje žiakov na to, aby korektne využívali takto nadobudnuté zručnosti a poznatky i v iných vyučovacích predmetoch. V 5.ročníku SZŠ sa uplatňuje inovatívna metodika Informatika s Emilom, ktorá je zameraná na základy programovania.

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda obsahuje problematiku vzdelávania spojenú so skúmaním prírody. Zahrňuje v sebe učebné predmety Fyzika, Chémia, Biológia.

Fyzika

Výučba Fyziky sa spolu s Biológiou a Chémiou podieľa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti žiaka tak, aby využíval nadobudnuté vedomosti, bol schopný klásť otázky a na základe dôkazov vyvodzoval závery, ktoré vedú k porozumeniu obsahu výučby prírodných vied. Obsah výučby Fyziky je postavený na overenej konštruktivistickú pedagogickej teórii, ktorá kladie pri budovaní fyzikálnych poznatkov dôraz na vlastnú žiacku skúsenosť s fyzikálnymi javmi a objektmi. Umožňujú to žiacke pokusy, reálne demonštrácie, priame merania a ich spracovanie. Postupne sa žiak vedie k formalizácii poznávaného obsahu, prípadne k matematickým vzťahom a k zovšeobecneniam v podobe teoretických pojmov. Aj keď má učiteľ možnosť prispôbiť si obsah výučby vlastným predstavám, túto koncepčnú myšlienku by mal zachovať. Prostredníctvom tvorby vybraných fyzikálnych (často aj prírodovedných) pojmov sa rozvíjajú žiacke bádateľské spôsobilosti, najmä pozorovať, merať, experimentovať, spracovať namerané údaje vo forme tabuliek a grafov. Súčasťou týchto spôsobilostí sú aj manuálne a technické zručnosti žiaka, schopnosť formulovať hypotézy, tvoriť závery a zovšeobecnenia, interpretovať údaje a opísať ich vzájomné vzťahy. Proces fyzikálneho vzdelávania uprednostňuje metódy a formy, ktoré sa podobajú prirodzenému postupu vedeckého poznávania. Vzhľadom na vek žiakov je to najmä už spomenutý empirický postup, pre ktorý je charakteristické riešenie problémov experimentálnou metódou aj s využitím informačno-komunikačných prostriedkov. Aktívna účasť žiaka sa zabezpečuje najmä riešením problémov a prácou v

skupinách. Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti potrebné aj k osobným rozhodnutiam v občianskych a kultúrnych záležitostiach, ktoré súvisia s lokálnymi aj globálnymi problémami ako sú zdravie, životné prostredie, technický pokrok a podobne. Rovnako dôležité je, aby pochopil kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy a techniky.

Chémia

Vyučovaci predmet Chémia má bádateľský a činnosťový charakter, to znamená, že žiaci vlastnou činnosťou objavujú vlastnosti látok, zákonitosti ich správania a vzájomného pôsobenia. Obsah vychádza zo situácií, javov a činností, ktoré majú chemickú podstatu, sú blízke žiakovi a sú dôležité v živote každého človeka. Tvorí ho nielen chemické poznatky, ale aj činnosti, ktoré vyúsťujú do zvládnutia viacerých prvkov vedeckej činnosti, z ktorých najdôležitejší je experiment. Vykonávaním vlastných „vedeckých“ činností si žiaci osvojujú dôležité spôsobilosti, predovšetkým spôsobilosť objektívne a spoľahlivo pozorovať a opísať pozorované. Žiaci merajú, zaznamenávajú, triedia, analyzujú a interpretujú získané údaje, vytvárajú a overujú predpoklady a tvoria závery.

Biológia

Vyučovaci predmet Biológia je na základnej škole zameraný na poznávanie javov a procesov prebiehajúcich v prírode vo vzájomných súvislostiach a vedie žiakov k chápaniu prírody ako celku. Sústreďuje sa najmä na tie javy, ktoré bezprostredne ovplyvňujú život človeka. Ich poznanie je východiskom pre formovanie pozitívneho vzťahu k živej prírode, rozvíjanie schopnosti ekologicky myslieť a konať, ako aj pre upevňovanie návykov dôležitých pre zachovanie zdravia.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť

Obsah vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť sa realizuje vo vyučovacích predmetoch Dejepis, Geografia a Občianska náuka. Človek a spoločnosť sú dve navzájom prepojené súčasti nášho života, ktoré zaujímajú žiakov už od predškolského veku. Žiaci si uvedomujú priestor okolo seba, prírodu, ľudí, kultúru a to všetko vo vzájomnom vzťahu a navzájom sa ovplyvňujúce. Cieľom vzdelávacej oblasti je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi prírodou a spoločnosťou. Poznanie minulosti svojho národa ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria ku kľúčovým vo vzdelávaní. Žiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého sú súčasťou, získavajú základné vedomosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o miestnej obci, regióne a o ostatných regiónoch Slovenska. Oboznamujú sa s územím, obyvateľmi, ich tradíciami a zvykmi, so svetom detí i dospelých, osvojujú si pravidlá a normy správania doma, v škole a na verejnosti. Učia sa orientovať v čase, časových údajoch, histórii vlastnej rodiny, svojej vlasti i ľudskej spoločnosti. Vedú sa k pochopeniu vlastného miesta a roly v spoločnosti, ako aj k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti. Vychováva žiakov k láske k vlasti a súčasne rozvíja a upevňuje vedomie príslušnosti k európskemu civilizáčnemu a kultúrnemu prostrediu.

Dejepis

Hlavnou funkciou Dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovávanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v čase a priestore, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej i celosvetovej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti. V procese výučby Dejepisu na základnej škole sa kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Dejepis vedie žiakov k vzťahu k vlastnej minulosti cez prizmu prítomnosti ako súčasť rozvíjania, korigovania, kultivovania a zachovávaní ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i vzťah k minulosti iných národov a etník. Rovnako tak k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Má tiež prispievať k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Dejepis pripisuje dôležitosť aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Geografia

Vyučovaci predmet Geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia

života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť. Základnou zručnosťou, rozvíjanou v Geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania. Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerespektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

Občianska náuka

Vyučovací predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Vede ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

Vzdelávacia oblasť Človek a hodnoty

Vzdelávacia oblasť sa zameriava na budovanie a kultiváciu duševného, duchovného a sociálneho rozmeru mladých ľudí. Napomáha im k postupnému vytváraniu ich hodnotovej orientácie tak, aby raz ako dospelí jedinci boli prínosom pre ľudské spoločenstvo. Cieľom vzdelávacej oblasti je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi. Obsah vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa realizuje v povinnej voliteľných vyučovacích predmetoch *Etická výchova / Náboženská výchova*.

Etická výchova

Hlavnou funkciou povinnej voliteľného vyučovacieho predmetu Etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách. V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa Etická výchova javí ako vyučovací predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

Náboženská výchova

Vyučovací predmet náboženská výchova v nižšom strednom vzdelávaní odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konaní žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpovede. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojím preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky

myslieť, nenechať sa manipulovať ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte životných situácií.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce

Oblasť Človek a svet práce zahŕňa návrhy pracovných činností a technológií, ktoré by mali viesť žiakov k získaniu základných zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispievať k úcte k práci .

Vzťah k práci, otázky výberu povolania sú základom tejto vzdelávacej oblasti. Cieľom je pripraviť žiakov na život v praxi a na to, aby sa v budúcnosti dokázali uplatniť na trhu práce (napr. aby dokázali dodržiavať pravidlá, povinnosti a záväzky, aby sa vedeli adaptovať na zmenené pracovné podmienky). Oblasť vzdelávania sa sústreďuje na to, aby žiaci dokázali pristupovať k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, ale aj funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu.

Vzdelávanie v tejto oblasti žiaci získavajú v predmete **Technika**.

Technika

Vyučovací predmet vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k poznaniu trhu práce, vytváraniu životnej i profesijnej orientácie žiakov. Konceptia predmetu vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých človek prichádza do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach a prostredníctvom technických vymožeností chráni svet a kultúrne pamiatky. Predmet musí byť založený predovšetkým na praktickej činnosti. Jeho náplň sa cielene zameriava na zručnosti a návyky pre uplatnenie žiakov v ďalšom živote a spoločnosti. Je založený na tvorivej myšlienkovej spolupráci a spolupráci žiakov. Náplň učebného predmetu je určená všetkým žiakom bez rozdielu pohlavia. Žiaci sa učia pracovať s rôznymi materiálmi a pomôckami a osvojujú si základné pracovné zručnosti a návyky, rozvíjajú tvorivé technické myslenie. Pri navrhovaní výrobkov v oblasti dizajnu a pracovných postupov spájajú praktické zručnosti s tvorivým myslením. Základné vzdelávanie obohacuje o dôležitú zložku tým, že kladie základy z oblasti techniky, ktoré sú nevyhnutné pre ďalšie štúdium a uplatnenie človeka v reálnom živote. Žiaci sa učia plánovať, organizovať a hodnotiť pracovnú činnosť samostatne i v skupine. Sú vedení k dodržiavaniu zásad bezpečnosti a hygieny pri práci. V závislosti na veku žiakov sa postupne buduje systém, ktorý žiakom poskytuje dôležité informácie z pracovnej oblasti a pomáha im pri zodpovednom rozhodovaní o ďalšom profesijnom zameraní i rozhodovaní v živote.

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra

Vzdelávacia oblasť sa stará o rozvíjanie kreatívnych vyjadrovacích schopností žiaka prostredníctvom vybraných vyjadrovacích prostriedkov výtvarného umenia, hudby, dizajnu, architektúry, filmu, elektronických médií. Toto vyjadrovanie je chápané vo vzťahoch k dramatickým aj literárnym vyjadrovacím prostriedkom a v širších súvislostiach kultúry – v rámci spoločných tém a medzipredmetových väzieb aj s predmetmi ostatných vzdelávacích oblastí.

Dôležitým poslaním oblasti je budovanie vlastnej kultúrnej identity, chápanie miesta súčasného umenia v živote človeka a aktívna účasť na ňom ako aj rozvíjanie schopnosti porozumieť iným kultúram.

Vzdelávacia oblasť formuje postoje žiaka k estetickým hodnotám a vkusu, formuje kultúrno-historické vedomie, rozvíja schopnosť rešpektovať a tolerovať uznávané hodnoty iných ľudí a iných kultúr.

Vzdelávacia oblasť sa člení na vyučovacie predmety: **Výtvarná výchova, Hudobná výchova.**

Výtvarná výchova

Výtvarná výchova je vyučovací predmet, na ktorom žiaci prostredníctvom výtvarných činností spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu). Všetky ostatné didaktické formy ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a podobne sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok, diskusií). Ťažiskom je práca žiakov s výtvarnými materiálmi, technikami a nástrojmi (od ceruzky až po fotoaparát a počítač). Zahŕňa tvorbu od vymyslenia nápadu (čo chcú žiaci vytvoriť), cez nachádzanie formy (ako to vyjadriť), až po realizáciu (schopnosť previesť nápad a formu v materiáli prostredníctvom výtvarnej techniky). Prostredníctvom tohto procesu sa jednak zvyšuje gramotnosť žiakov – schopnosť rozumieť vizuálnym znakom na základe vlastnej skúsenosti, jednak sú uvádzaní do znalostí rôznych foriem súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Žiaci touto formou získavajú dôležité kompetencie porozumenia reklame, filmu a videu, dizajnu, architektúre; fotografiám obrazom a objektom, ktoré ich obklopujú a vytvárajú ich „obraz sveta“.

Hudobná výchova

Hudobná edukácia v nižšom strednom vzdelávaní predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie hudobnej edukácie primárneho stupňa. Hudobnú edukáciu možno vymedziť tromi prvkami: hudobné umenie – obsah, hudobné schopnosti (zručnosti, návyky) – cieľ a hudobné činnosti – metóda, prostriedok rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby, realizácia hudobného umenia. Sekundárnym obsahom vyučovacieho predmetu je umenie, estetika, kreativita, sekundárnym cieľom rozvoj kľúčových kompetencií – komplexný rozvoj osobnosti, všeobecných ľudských kvalít. Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným a činnostným, na nižšom strednom stupni sa rozširuje o kognitívny rozmer – uvedomené prenikanie do štruktúry hudobného diela, hudobno-teoretický a hudobno-historický rozmer, ako konklúzia predchádzajúcej hudobnej činnosti, praktickej hudobnej skúsenosti.

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Dôraz v tejto vzdelávacej oblasti je kladený na základné informácie súvisiace so zdravým spôsobom života. Charakteristickým znakom vzdelávacej oblasti sú vedomosti a praktické skúsenosti vedúce k rozvoju pohybových schopností, zlepšovaniu pohybovej výkonnosti žiaka, k získaniu základov športov a ich využívaniu s perspektívou ich uplatnenia v štruktúre vlastného pohybového režimu. Najdôležitejším poslaním je vytváranie vzt'ahu k pravidelnej pohybovej činnosti ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu. Vzdelávacia oblasť je výrazne spojená so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou činnosťou.

Vzdelávaciu oblasť zastrešuje predmet *Telesná a športová výchova*.

Telesná a športová výchova

Vyučovaci predmet Telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojuje si pohybové zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených pohybových zručností a návykov. Dôraz sa kladie na motiváciu k pohybovej a športovej aktivite, vyzdvihnutie osobitostí žiakov a ich individuálnych predpokladov pre vykonávanie daných činností. Vzdelávaci štandard má štyri základné časti: Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia atletika (15 %), základy gymnastických športov (15 %), športové hry (25 %), sezónne pohybové činnosti (15 %) a povinne voliteľný tematický celok (30 %). V každom ročníku je povinný aspoň jeden voliteľný TC. Voliteľné TC rozširujú základné TC o pohybové činnosti, ktorých výber umožňuje rešpektovať podmienky školy, záujmy žiakov, záujmy učiteľa, miestne tradície a pod. Vyučovanie voliteľných TC musí rešpektovať plnenie cieľov telesnej a športovej výchovy a bezpečnosť pri cvičení. Obsah voliteľných TC sa využíva na doplnenie základného učiva a na motiváciu žiakov, na rozvoj ich pohybových schopností so zreteľom na skupinové záujmy, individuálne predpoklady žiakov a podmienky školy.

2.6 Začlenenie prierezových tém

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA
MEDIÁLNA VÝCHOVA
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA
(uvedené podľa inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu)

Všetky prierezové témy sú začlenené do jednotlivých vyučovacích predmetov podľa aktuálnosti a vhodnosti obsahu vyučovacích predmetov .

Prierezová téma	Ročník začlenenia
Osobnostný a sociálny rozvoj	5.-9.ročník
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	5.-9.ročník
Environmentálna výchova	5.-9.ročník
Mediálna výchova	5.-9.ročník
Multikultúrna výchova	5.-9.ročník
Ochrana života a zdravia	5.-9.ročník

Charakteristika prierezových tém

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Cieľom je rozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmyšľať o sebe), sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebvzdelávanie, naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pomáhať žiakom získavať a udržať si osobnostnú integritu, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, podporovať svojím obsahom prevenciu sociálno-patologických javov v škole (prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok).

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Environmentálna výchova

Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom. Cieľom tejto prierezovej témy je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi; poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta; pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;

- rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu,
- vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská,
- využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj pri prezentácii vlastnej práce.

V oblasti postojov a hodnôt nadobudne schopnosť:

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu,

- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu,
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia,
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu,
- prehľbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania smerom k životnému prostrediu,
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, nieť zodpovednosť.

Mediálna výchova

Cieľom prierezovej tematiky je rozvinúť:

- schopnosť uplatňovať stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi,
- spôsobilosť zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty (čo znamená viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú),
- schopnosť vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií.
- schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať

Multikultúrna výchova

Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení, a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí. Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokáže s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Ochrana života a zdravia

Ochrana života človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Snahou je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredia prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Prierezová téma sa zameriava na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. U žiakov by sa mal formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí. K tomu je potrebné poskytnúť žiakom teoretické vedomosti, praktické poznatky, pomôcť im osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane. Vyškoliť ich v poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života.

Aktivity, formy a spôsoby realizácie

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

Názov: Vystúpenie v cudzích jazykoch

Termín: apríl

Forma: vystúpenie žiakov formou akadémie

Spôsob realizácie: žiaci prezentujú svoje komunikačné kompetencie v cudzích jazykoch formou kultúrneho programu pripraveného pre rodičov. Vystupujú aj žiaci – cudzinci vo svojom rodnom jazyku.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

Názov: Účelové cvičenia

Termín: jeseň a jar

Forma: účelové cvičenie

Spôsob realizácie: odbornú zložku učiva budú naplňovať tematické celky s uvedeným obsahom:

- riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana,
- zdravotná príprava,
- pohyb a pobyt v prírode

Obsah učiva prierezovej témy Ochrana života a zdravia sa realizuje na 2. stupni **Účelovým cvičením**, ktoré sa uskutoční 2-krát ročne v jarných a jesenných mesiacoch vždy v rozsahu 10 hodín.

(Plány kurzov tvoria samostatnú prílohu inovovaného Školského vzdelávacieho programu).

Doplnia ich aj kurzy sezónnych činností: korčuľovanie, plávanie, Lyžovanie a Škola v prírode, ktoré sú plánované v konkrétnych ročníkoch a budú realizované v súlade s metodickými pokynmi a BOZP. Zároveň bude rozhodovať aj záujem rodičov a prírodné podmienky.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Názov: Týždeň zdravej školy, Deň Zeme

Termín: počas celého školského roku

Forma: projektové a zážitkové vyučovanie

Spôsob realizácie: táto prierezová téma sa prelína všetkými predmetmi. Koordinátor pre environmentálnu výchovu je zodpovedný za spracovanie plánu pre školský rok. Cieľom je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú pre nich vhodné a im primerané – chrániť rastliny, zvieratá, mať k nim kladný vzťah, chrániť životné prostredie. Nadobudnuté vedomosti a zručnosti preukážu žiaci počas školských akcií - Týždeň zdravej školy a Deň Zeme, Dni zdravia a iné.

MEDIÁLNA VÝCHOVA OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Názov: podľa zvolenej témy

Termín: počas celého školského roku

Forma: projektové vyučovanie, ročníková práca

Spôsob realizácie: tieto prierezové témy budú súčasťou celoročného projektu, v ktorom žiaci prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier, na základe vlastných zážitkov a pozorovania blízkeho okolia aj vplyvom médií a rôznych časopisov počas celého školského roka nielen vytvoria tento projekt, ale najlepšie projekty budú prezentované na konci školského roka pred rodičovskou verejnosťou.

VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU

Názov: podľa zvolenej témy

Termín: počas celého školského roku

Forma: projektové vyučovanie, ročníková práca

Spôsob realizácie: táto prierezová téma bude súčasťou preberaných tém jednotlivých predmetov, vhodne priradená v tematických výchovno- vzdelávacích plánoch. Žiaci prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier, na základe vlastných zážitkov a pozorovania blízkeho okolia aj vplyvom médií a rôznych časopisov si osvoja základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin ich osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti, získajú základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov a oboznáma sa so základnými princípmi zdravého životného štýlu.

Prierezová tematika	Vyučovaci predmet	Ciele prierezovej tematiky	Metódy a formy	Termín	Organizačná forma vyučovania
Osobnostný a sociálny rozvoj	vyučovacie predmety	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebazpoznávanie a sebaúctu, vedieť prevziať zodpovednosť za svoje konanie, osobný život a sebazvedľávanie - naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory a potreby iných, - podporovať prevenciu sociálno- patologických javov v škole 	interaktívne metódy: cvičenia, modelové situácie, diskusie, hry, projektové vyučovanie	počas celého školského roku	Ročníková práca Téma podľa výberu
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	vyučovacie predmety	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin žiackych osobností v súčasnosti i v budúcnosti; - získať základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov; - viesť žiakov k uprednostňovaniu základných princípov zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote 	rozhovor, zážitkové vyučovanie, vyhľadávanie informácií, modelové situácie, práca v skupine, dvojiciach, žiacka prezentácia, projekt	počas celého školského roku	Ročníková práca (téma podľa výberu) Stretnutia a vystúpenia pre rodinných príslušníkov

Environmentálna výchova	vyučovacie predmety	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné ku každodennému konaniu a postojom k životnému prostrediu - rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na každej úrovni - vnímať život ako najvyššiu hodnotu - pochopiť význam udržateľného rozvoja 	projektové, zážitkové vyučovanie	počas celého školského roku	Projekt „Týždeň zdravej školy“ „Deň Zeme“
Mediálna výchova	vyučovacie predmety	<ul style="list-style-type: none"> - spôsobilosť zmysluplne, kriticky selektívne využívať médiá a ich produkty - schopnosť vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií 	rozhovor, modelové situácie, hranie roly, cvičenia projekt	počas celého školského roku	Ročníková práca
Multikultúrna výchova	vyučovacie predmety	<ul style="list-style-type: none"> - dosiahnuť chápanie rôznych kultúr ako prirodzene rovnocenných, berúc zároveň do úvahy ich historické a sociálne súvislosti a ich rôzne spôsoby seba vyjadrovania - vytvárať zdravé vzťahy 	práca v skupinách, rozhovor, diskusia, projekt	október	Projekt „Európsky deň rodičov a škôl“
Ochrana života a zdravia	civilná ochrana, zdravotná príprava, pohyb a pobyt v prírode	<ul style="list-style-type: none"> - formovať názory, postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách - naučiť žiakov zvládnuť situácie vzniknuté vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravných nehôd, živelných pohrôm a prírodných katastrof 	cvičenia, modelové situácie, práca v skupine, dvojiciach, didaktické hry	jar jeseň	Účelové cvičenia

2.7 Multikultúrna výchova vo vzdelávacích oblastiach Školského vzdelávacieho programu v nižšom sekundárnom vzdelávaní

Jednou z prierezových tém je aj **MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA**, ktorá je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti neznamenala len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie.

Cieľom multikultúrnej výchovy je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptácia kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokáže s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Vzdelávacie oblasti

ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

Vzdelávacia oblasť sa prostredníctvom obsahu snaží uchovať kontinuitu tradičných hodnôt našej spoločnosti v súlade s aktuálnymi integračnými procesmi, viesť k vnímaniu vlastenectva a národnej hrdosti v kontexte európanstva a multikulturalizmu.

Cieľom vzdelávacej oblasti je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi prírodou a spoločnosťou. Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť tvoria učebné predmety dejepis, geografia a občianska náuka, aj keď témy sa nachádzajú aj v ďalších predmetoch v iných oblastiach.

UMENIE A KULTÚRA

Dôležitým poslaním oblasti je budovanie vlastnej kultúrnej identity, chápanie miesta súčasného umenia v živote žiaka a aktívna účasť na ňom ako aj rozvíjanie schopnosti porozumieť iným kultúram. Rozvíjajú sa žiakove interkultúrne kompetencie pre komunikáciu a spoluprácu s príslušníkmi iných kultúr. Žiak si rozvíja poznanie zákonitostí etikety, schopnosti spolupracovať a kultúrne komunikovať na základe pravidiel etikety.

Vzdelávacia oblasť sa člení na učebné predmety: výtvarná výchova, hudobná výchova a výchova umením. V školskom programe je možné zaviesť aj predmet dramatická výchova.

ČLOVEK A HODNOTY

Vzdelávacia oblasť sa zameriava na budovanie a kultiváciu duševného, duchovného a sociálneho rozmeru mladých ľudí. Napomáha im k postupnému vytváraniu ich hodnotovej orientácie tak, aby raz ako dospelí jedinci boli prínosom pre ľudské spoločenstvo. Obsah vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa realizuje v povinnej voľiteľných vzdelávacích predmetoch etická výchova alebo náboženská výchova.

2.8 Ľudské práva v Školskom vzdelávacom programe v nižšom sekundárnom vzdelávaní

Cieľom výchovy k ľudským právam v školách je osvojiť si vedomosti, zručnosti a postoje, ktoré sú dôležité pre posilňovanie ľudskej dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji demokratickej spoločnosti, v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť.

Hlavné témy s námetmi na ich využitie:

Majú poslúžiť ako východisko na prípravu vlastných aktivít, aplikovanie prezentovaných metód a techník na rôznych ľudsko-právnych témach, ktoré si pre potreby svojich žiakov učitelia vyberú.

OCHRANA ŽIVOTA - JEDINEC A SPOLOČNOSŤ

Na vysvetlenie pojmu „humánnosť“ vyučujúci budú viesť so žiakmi diskusie o veciach, ktoré vnímame ako „humánne“. Človek je tvor spoločenský; máme rozdielne povahy, no učíme sa prostredníctvom spolunažívania. Na základe tejto skutočnosti je výchova jednotlivca vlastne aj výchovou celej spoločnosti. Cieľom aktivít je prostredníctvom aktívnej objavnej činnosti žiakov definovať pojem „ľudský“ a zamýšľať sa nad vzťahmi medzi jednotlivcami a spoločnosťou. Rozvíjať občianske zručnosti a precvičovať „techniku“ skupinového rozhodovania tak, aby sa každý mohol vyjadriť a dosiahol sa konsenzus pri rozhodovaní. Aktivity vhodné pre starších žiakov precvičujú schopnosti komunikovať, aktívne počúvať a argumentovať. Sú náročné na vedenie (facilitovanie) aktivít. Je potrebné, aby ich mal učiteľ dobre premyslené, zvlášť keď ide o spoločensky kontroverzné témy.

Aktivita SME ĽUDSKÝMI BYTOSŤAMI

Postup: Ukážeme žiakom nejaký predmet (napr.: prevrátený odpadkový kôš). Povieme, že je to návštevník z vesmíru. Mimosťan chce spoznať bytosti, ktoré sa nazývajú „ľuďmi“. Požiadame študentov, aby menovali vlastnosti, ktoré nás robia „ľudskými bytosťami“.

Diskusia:

- Čo rozumieme pod pojmom „ľudský“?
- Čím sa toto slovo líši od slov „žiť“ či „prežívať“?

VOJNA, MIER A ĽUDSKÉ PRÁVA

Všeobecná deklarácia ľudských práv bola skoncipovaná ako dôsledok udalostí druhej svetovej vojny. V preambule deklarácie je uvedené: „neúcta a pohrdanie ľudskými právami vyústili do barbarských činov, ktoré otriasli vedomím ľudstva“ „...akceptovanie vrodenej dôstojnosti, ako aj rovnakých a neodoberateľných práv každého jedinca ľudskej spoločnosti je základnou pre slobodu, spravodlivosť a mier vo svete.“ Mier, odzbrojenie, ekonomický rast a ľudské práva

sú rovnocennými hodnotami. Na základe skutočnosti, že od skončenia druhej svetovej vojny sa odohralo vyše 150 konfliktov, vidíme, že hrozba použitia zbraní je stále aktuálna. Podľa typu triedy, predstavte aj štúdiu s interpretovanými faktami (číselné údaje, grafy) o medzinárodnej politickej a ekonomickej situácii, ktorá takisto pomôže študentom lepšie pochopiť, prečo je také zložité udržať mier. Nerovnomerný ekonomický rast a ekologické problémy tu zohrávajú svoju úlohu; nespôsobujú problémy len samé osebe, ale môžu prispieť aj k vzniku vojnových konfliktov. A vojna – predovšetkým nukleárna vojna – hoci i menšej intenzity, môže vyústiť do ekologickej katastrofy. Uvedené aktivity sú zamerané na komplexný prístup k vyučovaniu o ľudských právach prostredníctvom zážitkového učenia. Orientujú sa na výchovu k mieru a odzbrojeniu, a zároveň k rozvoju spoločnosti či k ochrane životného prostredia. Cieľom je oboznámiť žiakov o zbrojení a o pokusoch zameraných na jeho kontrolu, podporiť formovanie vlastných názorov a schopnosti argumentovať.

Aktivita MIER

Postup: Pre túto aktivitu si zvoľme príjemný deň. Položme otázku: „Prečo si myslíte, že mier je taký dôležitý vo svete?“ Vyberieme sa s triedou do blízkeho okolia, najlepšie na nejaké príjemné trávnaté miesto. Každý sa uloží do ležiacej polohy na chrbát, žiaci sa nerozprávajú a zatvoria si oči približne na tri minúty. Vrátime sa do triedy (alebo vytvoríme diskusné kružky na lúke) a prediskutujeme základné hodnoty mieru.

VLÁDA A ZÁKONY

Ľudské práva sú práva vzťahujúce sa na každú ľudskú bytosť. Môžeme deklarovať morálne právo nezávisle na tom, či je predmetom zákonov. Tak napríklad majú všetky ľudské bytosti právo na život, či už takýto zákon existuje alebo nie. Avšak zákony dávajú morálnemu právu všeobecnú platnosť. Aj v štátoch, ktoré práva občanov garantujú zákonmi, musíme preskúmať, či sa v plnej miere aj dodržia. Každopádne tu prioritne zohráva dôležitú úlohu proces deklarácie práv v medziach zákonov. Zákony majú aj výchovnú zložku. Stanovujú, aký oficiálny postoj má konkrétna spoločnosť voči jednotlivým činom a definujú štandardné spôsoby správania sa. Majú všeobecnú platnosť a vzťahujú sa na každého občana predmetnej spoločnosti rovnako – aspoň v princípe – či už na „vodcov“ alebo „vedených“.

Cieľom ponúkaných aktivít a námetov je umožniť, aby žiaci porozumeli vzťahu morálneho práva a zákonov a procesu ich tvorby prostredníctvom zákonodarných orgánov, ako aj postaveniu človeka v právnom systéme.

Aktivita VÝBORY A SÚDY

Zákony koncipujú štátne zákonodarné orgány. Žiaci sa oboznámia s týmto procesom, ktorý je veľmi dôležitý, pretože zabezpečuje fungovanie spoločnosti.

Otázky do diskusie:

- Čo sú vlastne zákony?
- Kto ich zostavuje?
- Za akým účelom?

Námety: Zorganizovať exkurziu s triedou do parlamentu, aby mali možnosť žiaci vidieť prácu politikov. Prediskutovať s nimi uvedené otázky. Zorganizovať exkurziu aj na súd, aby žiaci videli nielen, ako sa zákony uplatňujú v praxi, ale aj ako sa realizujú rokovania, vyúsťujúce do jednotlivých rozhodnutí, ktoré následne priamo či nepriamo ovplyvňujú budúce životy ľudí. Takisto aj na súde diskutovať k uvedeným otázkam. Je možné modelovať v triede zasadnutie parlamentu. Viest diskusie o súčasných problémoch alebo napodobniť prijatie nejakého rozhodnutia ohľadom štátnej alebo medzinárodnej kauzy. Žiakom dať možnosť prezentovať vlastné príklady. Požiadat žiakov, aby vyhľadali informácie o štruktúre OSN a jej súčasných kauzách. Týmto nadobudne vyučovanie medzinárodný rozmer. Okrem iného si môžu priblížiť jednotlivé prípady, ktorými sa zaoberali medzinárodné súdy, tribunály či komisie.

Ďalšou možnosťou je beseda s predstaviteľom miestnej politickej samosprávy. Žiaci s ním môžu prediskutovať tri vyššie uvedené otázky a aj ďalšie:

- Prečo sa dodržia zákony?
- Ako sa vykonáva spravodlivosť?
- Čím sa dosahuje férové jednanie v parlamente a pred zákonom?

Po prečítaní článku č. 12 dokumentu Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý dieťaťu zaručuje právo na vlastný názor, môžu žiaci rozmyšľať nad otázkami: Rešpektujú súdy v našom štáte toto právo? Akým spôsobom? Námety do diskusie:

- Majú ženy pred zákonom rovnaké práva ako muži?
- Koľko je v našom štáte právničiek, starostiek, sudkýň, žien v radoch zákonodarcov miestnej a štátnej samosprávy?
- Ako tieto počty ovplyvňujú skutočnosť, že ženám poskytujú zákony rovnakú ochranu?

SLOBODA ZMÝŠĽANIA, SVEDOMIA, VYZNANIA A PREJAVU

Sloboda myslenia, svedomia, vyznania a príslušnosti k skupinám je ústrednou myšlienkou problematiky ľudských práv. Dohovor o právach dieťaťa zaručuje tieto práva deťom v súlade s ich prirodzeným vývojom (pozri Kedy sme „dostatočne zreli“). Medzi tieto práva ešte radíme i slobodnú voľbu svetonázoru, názorovú slobodu bez akéhokoľvek obmedzovania, vyhľadávanie, prijímanie a odovzdávanie informácií a názorov prostredníctvom akéhokoľvek média nezávisle na hraniciach, ale v súlade s prijímaním zodpovednosti a znášania následkov svojich rozhodnutí a činov. Nasledujúce aktivity sú zamerané na posilňovanie osobných kompetencií, pochopenie problematiky osobnej slobody v jej rôznorodých podobách.

Aktivita SPÔSOB VNÍMANIA

Naše názory sa menia podľa toho, či sa nám prebiehajúci dej páči alebo nie. Odráža sa to i vo výbere slov. Tak napríklad, istého jedinca môžeme charakterizovať buď ako „odmeraného“ alebo „nezávislého“, „agresívneho“ alebo „asertívneho“, „submisívneho“ alebo „ochotného komunikovať“, „pohotového“ alebo „pohodlného“. Požiadajte žiakov, aby uviedli ďalšie príklady. Požiadajte ich, aby napísali päť kladných vlastností, ktoré si na sebe najviac vážia.

PRÁVO NA SÚKROMIE

Článok č. 16 Dohovoru o právach dieťaťa garantuje deťom právo na ochranu pred narušením súkromia, rodinného života, obdobia či listového tajomstva a pred ohováraním a znevažovaním. Podobne však ako iné práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa je účinnosť tohto práva priamoúmerná „duševnému vývinu“ dieťaťa. Prirodzene, že sedemročné dieťa nemôže mať rovnaké práva a povinnosti ako sedemnášťročný mladík. Cieľom uvedenej aktivity je pochopenie práva na súkromie a jeho aplikovanie v súvislosti s duševným vývinom.

Aktivita KEDY SME „DOSTATOČNE ZRELÍ“?

Postup: Prečítajte žiakom nasledovný príbeh: Ján a Peter sa poznajú z čias, keď sedeli v jednej lavici na základnej škole. Čoskoro sa z nich stali najlepší priatelia, ale ich priateľstvo narazilo na problém. Pochádzali z totiž dvoch rozdielnych sociálnych skupín. Čiže, keď sa Ján spýtal svojich rodičov, či môže Petra pozvať na návštevu, obaja mu to striktné zakázali. Rodičia Petra prišli do školy a poprosili triedneho učiteľa, aby ich rozsadil. Tak sa aj stalo. Ich priateľstvo pokračovalo až do čias, keď sa Peter rozhodol študovať na strednú školu v inom meste. Obaja si sľúbili, že si budú písať, no len čo prišiel list od Petra, Jánovi rodičia ho zničili. Ján sa snaží pochopiť názory rodičov, ale zároveň si myslí, že vo svojich šestnástich rokoch je dostatočne zrelý na to, aby si svojich priateľov vyberal sám a poprosil rodičov, aby mu poštu neotvárali.

Námety na diskusiu:

- Ktoré práva prislúchajú Jánovi na základe Dohovoru o právach dieťaťa?
- Ako sa dá odhadnúť miera „duševného vývinu“ u Jána?
- Aké práva majú Jánovi rodičia?
- Navrhните spôsob vyriešenia spomínaného problému.

PRÁVO NA SLOBODNÚ ÚČASŤ VO VEREJNOM ŽIVOTE

Akým spôsobom sa budujú vzťahy v spoločnosti? Čiastočne i stretávaním sa jej občanov a organizovaním rôznych podujatí. Na základe tohto práva má angažovanie sa v spoločenskom živote prioritný význam. Ak by sme ho určitým spôsobom nezaručili, obrali by sme spoločnosť o najplodnejší zdroj: o zručnosti a talenty svojich občanov. Tradíciu spoločenského angažovania sa môžeme upevňovať cieľenou výchovou žiakov. Možnosťou zúčastniť sa podujatí organizovaných mimo školy sa dá podporiť chuť zúčastňovať sa na spoločenskom a politickom dianí i v ďalšom živote. Vo viacerých školách pôsobia študentské rady, ktoré organizujú rôznorodé aktivity, no sú stále závislé na rozhodnutí dospelých. Ciele prezentovanej aktivity smerujú k rozvíjaniu občianskych kompetencií aj formou aktívnej účasti na živote školy prostredníctvom školského klubu.

Aktivita KLUB PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Priamou skúsenosťou spoločného boja za dobrú vec je založiť s triedou klub, ktorý by mal na starosti propagáciu problematiky ľudských práv.

SOCIÁLNY A KULTÚRNY BLAHOBYT

Všeobecná deklarácia ľudských práv a Dohovor o právach dieťaťa zabezpečuje občanom právo na odpočinok, vzdelanie, slobodnú voľbu vierovyznania, slobodnú účasť na aktivitách verejného života a na celkový rozvoj osobnosti. Školy majú žiakom zabezpečiť prístup ku kultúrnemu dedičstvu daného regiónu aj celého sveta, a zároveň budovať rešpekt voči príslušnosti dieťaťa k určitej kultúre, jazyku a hodnotám, i voči ostatným jedincom. Majú v rámci problematiky ľudských

práv rozoberať aj udalosti z rôznych období histórie. Miera sociálneho a kultúrneho blahobytu sa posudzuje podľa celkovej atmosféry a pomerov v rodinách. Rodinné prostredie nadobúda svoju podobu v medziach celkovej spoločenskej a ekonomickej situácie, od ktorej závisí život občanov, počnúc jednotlivcami a končiac veľkými spoločenstvami. Nasledujúce aktivity sú zamerané na pochopenie sociálneho a kultúrneho blahobytu rodín z historického hľadiska a hľadiska rozličných generácií.

DISKRIMINÁCIA

Ani jeden z nás nemá právo vyvyšovať sa nad druhého a nie je ničím viac než niekto iný. Koniec koncov sme si všetci rovní a máme rovnaké práva a povinnosti. Rovní áno, ale nie totožní – skutočnosť, ktorá nabáda ľudí vymedzovať medzi sebou hranice a klásť dôraz na rozdiely, o ktorých si myslia, že sú dôležité. Ak sa vymedzia hranice, ktoré nielenže ľudí rozdeľujú, ale niektorých pritom stavajú do pozície nadradenosti voči iným na základe odlišnej rasy, farby pleti, sexuálneho správania, jazyka, náboženstva, politického presvedčenia či sociálneho pôvodu, vzniká diskriminácia. Jednou z hlavných príčin diskriminácie je aj pohlavie. Pretože to súvisí s biologickou rozdielnosťou pohlaví, je pre ľudí ťažko predstaviť si nebrať tento rozdiel do úvahy. Skutočnosť, že sme rozdielni iba v niečom, neznamena, že sme rozdielni vo svojich podstatách. To, že máme rôzne telesné schránky, neznamena, že aj naše ľudské práva majú byť rôzne. Ďalšou zo škodlivých foriem diskriminácie je diskriminácia podľa farby pleti či príslušnosti k určitej rase. Tomuto drobnému rozdielu sa neustále prikladá prehnaný dôraz, ktorý stavia do úzadia našu ľudskú prirodzenosť. Nech akokoľvek hlásame rovnosť medzi ľuďmi, rovnosť šancí a príležitostí, nedarí sa to vždy zabezpečiť. Výchova na potlačenie diskriminácie sa nemá obmedziť iba na odhaľovanie stereotypných tvrdení či predsudkov. Má sa zamerať na prezentáciu presných a konkrétnych informácií a na pochopenie, že v tomto procese sme aktérmi najmä my sami. Ide o proces neustáleho spytovania si svedomia. Dôležité pritom je informovať žiakov o celkovej spoločensko-ekonomickej a politickej situácii a ich vzájomnom prepojení.

INTOLERANCIA A TOLERANCIA

Skutočnosť, že je ľudom niečo cudzie, otvára možnosť pre vznik postojov, ktorých základom je nedôvera k odlišnostiam a odchýlkam. Predsudky sú komplexom predstáv, ktoré sa vyskytujú v našom najbližšom okolí a sú založené na určitých predpokladoch bez toho, aby boli dokázané. Keď získajú permanentnú formu, nazývajú sa stereotypy. Pokiaľ je niekto zaťažený predsudkami, bude náchylný vidieť len tie veci, ktoré súhlasia s jeho predstavami, a tak bude len posilňovať svoju zaujatosť a stereotyp, v ktorý verí. Panuje zhoda v tom, že predsudky sú získané, neučené.

INTOLERANCIA je nedostatok úcty voči iným spôsobom správania a jednania, nedostatok rešpektu k inému presvedčeniu. Prejavuje sa odmietaním odlišných spôsobov správania sa a názorov, ktoré nám nie sú vlastné. Intolerancia môže znamenať, že sa s niektorými ľuďmi bude zaobchádzať nevhodným spôsobom z dôvodov ich náboženského presvedčenia, sexuálnej orientácie alebo pre ich odev či účes. Intolerancia neakceptuje odlišnosť. Je základom rasizmu, antisemitizmu, xenofóbie a diskriminácie všeobecne. Často vedie k násiliu. Netolerancia – neznášanlivosť, nerešpektovanie, pramení v presvedčení, že vlastná skupina, systém viery alebo spôsob života je dokonalejší ako iné. Tento postoj môže viesť k celému radu dôsledkov od jednoduchého nedostatku slušnosti alebo ignorovania iných až po zložité sociálne štruktúry, ako napr. apartheid alebo genocída. Všetky podobné postupy majú svoj pôvod v popretí základnej hodnoty ľudského individua. Preto prvoradým cieľom výchovy k tolerancii je úcta k ľudskej dôstojnosti a integrite všetkých ľudí. To je podstatou všetkých teórií a medzinárodných noriem ľudských práv a tiež hlavnou motiváciou skrývajúcou sa za snahami o dosiahnutie mieru.

Témy v oblasti ľudských práv sú súčasťou predmetov *Slovenský jazyk a literatúra, Občianska náuka, Etická výchova, Geografia, Biológia a Dejepis.*

3. Učebné osnovy

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný vyučovací predmet.

Obsahujú:

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu
2. Kompetencie
3. Využitie disponibilných hodín
4. Vzdelávací štandard – obsahový a výkonový štandard
5. Hodnotenie a klasifikácia vyučovacieho predmetu

Učebné osnovy sú prílohou tohto dokumentu v elektronickej forme.

4. Rámcový učebný plán školy

Rámcový učebný plán školy pre 5.- 9. ročník

Rámcový učebný plán pre nižšie sekundárne vzdelávanie v 5.-9. ročníku vychádza z rámcového učebného plánu inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu 2. stupňa základnej školy ISCED 2.

V Rámcovom učebnom pláne školy sa rešpektovali hodinové dotácie inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 2, zvýšila sa hodinová dotácia vyučovacích predmetov podľa profilácie školy a zamerania vzdelávacieho programu.

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY	5.ročník Počet hodín	6.ročník Počet hodín	7.ročník Počet hodín	8.ročník Počet hodín	9.ročník Počet hodín	Σ
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5	5	4	5	5	24
	Anglický jazyk	3+2	3+2	3+2	3+2	3+2	15
	Cudzí jazyk	-	3	3	3	3	-
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4	4	4	5+1	22
	Informatika	1	1	1	1	-	4
Človek a príroda	Biológia	2	1	2	1	1	7
	Fyzika	-	2	1	2	1	6
	Chémia	-	-	2	2	1	5
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1	1	1	2	6
	Geografia	2	1	1	1	1	6
	Občianska	1	1	1	1	1	4
Človek a hodnoty	Náboženská výchova/ Etická výchova	1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	Technika	1	1	1	1	1	5

Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	5
	Hudobná výchova	1	1	1	1	-	4
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10
Povinný počet vyučovacích hodín		24	25	26	27	25	127
Disponibilné (voliteľné) vyučovacie hodiny		3	5	5	5	6	24
Počet vyučovacích hodín spolu		27	30	31	32	31	151

V školskom roku 2023/2024 sa v 5. - 8. ročníku SZŠ vyučuje podľa Rámcového učebného plánu školy

Poznámky:

- Voliteľné (disponibilné) vyučovacie hodiny použije škola na inovácie školského vzdelávacieho programu. Voliteľné (disponibilné) vyučovacie hodiny je možné využiť na:
- Vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu;
- Vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy.
- Druhý povinný cudzí jazyk sa začína vyučovať v 6. ročníku SZŠ v počte 3 vyučovacích hodín v rámci profilácie školy.
- Doplnené disponibilné hodiny sa využijú v anglickom jazyku na prehĺbenie komunikačných a kooperatívnych zručností metódou CLIL, v cudzom jazyku na rozvoj komunikačných kompetencií, v občianskej náuke na prehĺbenie učiva a doplnenie tematických celkov.
- Počet skupín a počet žiakov v skupine sa určí spravidla po zohľadnení priestorových, personálnych podmienok školy, charakteru činnosti žiakov, náročnosti vyučovacieho predmetu a požiadaviek na BOZP.
- Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede integrovaní v rámci školskej integrácie.
- V školskom roku 2023/2024 bude vyučovanie matematiky v 5. - 8. ročníku SZŠ realizované podľa metodiky Prof. RNDr. Milana Hejného, CSc.
- Škola môže po prerokovaní v Rade školy v školskom vzdelávacom programe stanoviť vyšší celkový počet hodín, najviac však 161 hodín na 2. stupni. Ak sa škola rozhodne zvýšiť počet hodín, tieto sú financované z vlastných zdrojov.

Škola použila disponibilné hodiny nasledovne:

5.ročník (3 disponibilné vyučovacie hodiny)

Predmet anglický jazyk : 3 vyučovacie hodiny sú navýšené o 2 vyučovacie hodiny z dôvodu profilácie školy.

Predmet občianska náuka: doplnená 1 vyučovacia hodina.

6.ročník (5 disponibilných vyučovacích hodín)

Predmet anglický jazyk: 3 vyučovacie hodiny sú navýšené o 2 vyučovacie hodiny z dôvodu profilácie školy.

Druhý cudzí jazyk :doplnený o 3 vyučovacie hodiny z dôvodu profilácie školy.

7.ročník (5 disponibilných vyučovacích hodín)

Predmet anglický jazyk :3 vyučovacie hodiny sú navýšené o 2 vyučovacie hodiny z dôvodu profilácie školy.

Druhý cudzí jazyk :doplnený o 3 vyučovacie hodiny z dôvodu profilácie školy.

8.ročník (5 disponibilných vyučovacích hodín)

Predmet anglický jazyk :3 vyučovacie hodiny sú navýšené o 2 vyučovacie hodiny z dôvodu profilácie školy.

Druhý cudzí jazyk: doplnený o 3 vyučovacie hodiny z dôvodu profilácie školy.

9.ročník (6 disponibilných vyučovacích hodín)

Predmet anglický jazyk: 3 vyučovacie hodiny sú navýšené o 2 vyučovacie hodiny z dôvodu profilácie školy.

Druhý cudzí jazyk: doplnený o 3 vyučovacie hodiny z dôvodu profilácie školy.

Vyučovacie predmet matematika: navýšený o 1 vyučovaciu hodinu z dôvodu prípravy žiakov na Testovanie 9

Kurzy v 5. -9. ročníku:

Lyžiarsky výcvik v 5. až 9. ročníku (5 dní)

Poznámka:

Zdokonaľovací Lyžiarsky výcvik a Plavecký výcvik sa môže organizovať len so súhlasom zriaďovateľa školy. Škola v prírode a Lyžiarsky výcvik sa realizujú formou výchovno-výcvikových pobytov.

4.1 Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Sme škola otvorená pre všetkých žiakov. Žiaci so ŠVVP sa vzdelávajú podľa individuálnych výchovno-vzdelávacích plánov, ktoré vypracúvajú vyučujúci jednotlivých vyučovacích predmetov podľa odporúčaní centier pedagogicko-psychologického poradenstva a centier špeciálno-pedagogického poradenstva. Škola vytvára podmienky pre vzdelávanie žiakov, ktorí sú nadaní a žiakov so špeciálnymi výchovno- vzdelávacími potrebami ich integrovaním do tried. Prítom veľmi intenzívne spolupracuje s centrami pedagogicko-psychologického poradenstva a centrami špeciálno-pedagogického poradenstva. Ich výchovu a vzdelávanie sleduje a koordinuje Školský poradca v spolupráci s vyučujúcimi, triednym učiteľom a rodičmi.

Vzdelávanie takých žiakov, individuálne výchovno-vzdelávacie plány a vedenie príslušnej dokumentácie je v súlade s právnymi predpismi:

Podľa vyhlášky č. 23/2022 o základnej škole:

§7 ods. 1 Ak je žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vzdelávaný podľa individuálneho vzdelávacieho programu, jeho kópia sa poskytuje zákonnému zástupcovi.

§7 ods. 3 Žiak, ktorý nepreukáže splnenie predpokladov na plnenie povinnej školskej dochádzky v triede podľa odseku 2, sa na konci polroka alebo školského roka na základe vyjadrenia zariadenia poradenstva a prevencie, po prerokovaní pedagogickou radou a po oznámení zákonnému zástupcovi preradí do príslušnej triedy základnej školy alebo do inej základnej školy, ktorú vyberie zákonný zástupca, ak ho jej riaditeľ prijme. Ak o preradenie žiaka požiadá zákonný zástupca, žiak sa preradí na konci polroka alebo na konci školského roka. Ak preradenie žiaka zo zdravotných dôvodov navrhne všeobecný lekár pre deti a dorast, žiaka po informovaní jeho zákonného zástupcu možno preradiť bez zbytočného odkladu.

Podľa dodatku č. 11, ktorý vydalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 18. 7. 2022 pod číslom 2022/10162:2-A2140 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie s účinnosťou od 1. septembra 2022. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“):

Ods. 2.4 pre primárne vzdelávanie:

a) Forma výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa na prvom stupni základnej školy organizuje dennou formou. Denná forma štúdia sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku podľa individuálneho učebného plánu,
- v rozsahu podľa odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie pre žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu alebo ktorí sú žiakmi so všeobecným intelektovým nadaním.

Ods. 2.5 pre nižšie sekundárne vzdelávanie:

a) „Forma výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa na druhom stupni základnej školy organizuje dennou formou. Denná forma štúdia sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

- v celom rozsahu vzdelávania zabezpečeného školou pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku individuálnym vzdelávaním, preto, že ich zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole alebo preto, že boli vzatí do väzby alebo sú vo výkone trestu odňatia slobody,
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku podľa individuálneho učebného plánu,
- v rozsahu podľa odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie pre žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu alebo ktorí sú žiakmi so všeobecným intelektovým nadaním.

5. Organizačné zabezpečenie školy

5.1 Pedagogickí zamestnanci školy - charakteristika

Pedagogický kolektív tvoria interní pedagogickí zamestnanci – učitelia, vychovávateľky, koordinátori, odborní garanti a externí zamestnanci – učitelia a zahraniční lektori. Vyučovanie všetkých vyučovacích predmetov je zabezpečené kvalifikovanými učiteľmi. Kvalita vzdelávania a výchovy značne závisí od klímy školy. Sme škola, v ktorej zamestnanci vyjadrujú svoje názorové postoje, pocity i emócie. Otvorene hovoríme o kladoch i nedostatkoch, čím si tvoríme vzťah ku škole a k sebe navzájom. V kolektíve máme nadšencov, ktorí pracujú s radosťou, nasadením, zavádzajú a overujú vo vyučovaní inovačné metódy a formy práce, záleží im, aby škola mala dobré meno na verejnosti i pred rodičmi.

Výučbu predmetov v anglickom jazyku realizujú kvalifikovaní učitelia aktívne ovládajúci anglický jazyk. Riaditeľka školy podporuje ďalšie vzdelávanie pedagógov, a to najmä v týchto oblastiach:

- inovačné trendy vo vyučovaní,
- metodika vyučovania cudzích jazykov,
- výchovná činnosť Európskeho klubu,
- implementácia IKT do vzdelávania,
- inovatívne a aktivizujúce metódy vo vyučovaní a iné.

Výchovu a vzdelávanie v špecifických oblastiach usmerňujú koordinátori a odborní garanti:

- koordinátor protidrogovej prevencie,
- koordinátor výchovy k manželstvu a rodičovstvu,
- koordinátor environmentálnej výchovy,
- koordinátor Globálneho vzdelávania,
- koordinátor Európskeho klubu,
- koordinátor prevencie a zdravotnej výchovy,
- koordinátori rozvíjania čitateľskej a finančnej gramotnosti u žiakov,
- koordinátor výchovy k ľudským právam,
- odborný garant pre uplatňovanie CLIL metódy vo vyučovaní,
- koordinátor informatizácie,
- koordinátori súťaží (literárnych, jazykových, matematických, hudobných, výtvarných, prírodovedných, informatických, kultúrno-spoločenských aktivít školy),
- koordinátori kultúrno – spoločenských akcií,
- koordinátori dopravnej výchovy, didaktických hier a účelového cvičenia,
- koordinátori školského vzdelávacieho programu, koordinátor pre projektové aktivity školy,
- koordinátor ENO TREE planting day a Dňa vďaka vzdania,
- koordinátor tvorby Galérie úspešných žiakov,
- koordinátor Žiackej vedeckej konferencie ročníkových prác,
- koordinátor Školy v prírode,
- koordinátor Týždňa anglického jazyka,

- koordinátori Vystúpenia v CJ,
- koordinátori tvorby školského časopisu HUMANKO a KRONIKY školy,
- koordinátor pre vzdelávanie žiakov cudzincov a žiakov prichádzajúcich z cudzojazyčného prostredia,
- koordinátor neformálneho vzdelávania v SŠKD,
- koordinátori tvorivých dielní (jesenné, vianočné, veľkonočné, valentínske...),
- koordinátor dobrovoľníckych a túringových aktivít a spolupráca s neziskovými organizáciami,
- koordinátor zberu hračiek, verejných zbierok Biela Pastelka, UNICEF, Modrý gombík, Deň narcisov,
- koordinátor pre spoluprácu s organizáciou SOSNA,
- koordinátor projektových aktivít,
- koordinátor uplatňovania metodiky prof. RNDr. Milana Hejného, CSc..
- koordinátor Školského parlamentu

5.2 Požiadavky na profesijný rozvoj a vzdelávanie pedagogických zamestnancov

Pri dodržaní zásady organizačného zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu majú pedagogickí a odborní zamestnanci školy možnosť vzdelávať sa vo vzdelávacích inštitúciách a absolvovať akreditované i neakreditované vzdelávanie. Vedenie školy má vypracovaný plán kontinuálneho vzdelávania, ktorý sa každoročne aktualizuje a podľa stanovených kritérií a potrieb školy vyberie zamestnancov, ktorým umožní vzdelávať sa. Všetci pedagogickí zamestnanci sa priebežne vzdelávajú a absolvujú rôzne druhy vzdelávania.

Hlavné priority vzdelávania zamestnancov:

- uvádzanie začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe,
- udržiavanie a zvyšovanie kompetenciu (spôsobilosť) efektívne vychovávať a vzdelávať žiakov,
- motivovanie pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie vzdelávanie,
- zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti,
- inovačné trendy vo vyučovaní aprobačného predmetu,
- príprava pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, výchovný poradca, vedúci metodického združenia, koordinátor atď.
- príprava pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálmi prostriedkami – videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami,
- príprava pedagogických zamestnancov v uplatňovaní metódy CLIL na vyučovaní a v aktívnej znalosti ANJ,
- príprava pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie,
- rozvíjanie čitateľskej gramotnosti detí a žiakov,
- vzdelávanie na získanie multietnických a multikultúrnych kompetencií,
- interkultúrne vzdelávanie so zameraním na deti cudzincov,
- vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti rozvoja finančnej gramotnosti, edukácie intelektovo nadaných detí v základnej škole v súlade s koncepčným rozvojom školy,
- príprava pedagogických zamestnancov na vzdelávanie žiakov – cudzincov a žiakov prichádzajúcich z cudzojazyčného prostredia.

5.3 Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

Škola využíva priestory štátnej školy, ktoré má v dlhodobom prenájme:

Žiaci 5. - 8. ročníka a pedagogickí zamestnanci využívajú

- **4 triedy** vybavené školským nábytkom, odpočinkovým kútikom, úložnými priestormi, pracovným stolom, šachovým stolíkom, počítačom, interaktívnou tabuľou a CD prehrávačom. Triedy sa využívajú na vyučovanie, klubovú činnosť SŠKŽ, hromadné stretnutia s rodičmi,
- **1 PC odbornú učebňu** vybavenú 16 počítačmi s pripojením na internet, dataprojektorom, kopírovacím strojom, interaktívnou tabuľou,
- **mobilné jazykové laboratórium** zložené zo 16 žiackych notebookov, 1 notebook pre učiteľa, Wifi - routerom,

dataprojektorom, interaktívnou tabuľou, kolekciou originálnych multimediálnych produktov v anglickom jazyku,

- **1 multimediálnu učebňu Fyziky a Chémie** (laboratórium) – vybavenú interaktívnou tabuľou, tabletmi, moderným nábytkom, pracovnými stolmi, pracovnými umývadlami, laboratórnymi pomôckami a prostriedkami,
- **1 jazykovú učebňu,**
- **1 telocvičňu,**
- **2 ihriská v areáli školy** (futbalové a hádzanárske),
- **učiteľskú a žiacku knižnicu** s bohatým knižným fondom,
- **školskú jedáleň**, v ktorej je zabezpečené stravovanie pre všetkých žiakov a zamestnancov školy,
- **moderne zariadená zborovňa** je vybavená notebookmi, počítačmi, kopírovacím zariadením pre učiteľov,
- **sklad** na učebnicový fond a pre upratovačku

Pedagogickí zamestnanci majú k dispozícii **2 kabinety** umiestnené v pavilóne F a **1 kabinet** v pavilóne A, ktoré sú vybavené odbornými učebnými pomôckami s finančnou podporou OZ HUMAN a z projektových aktivít školy.

Zapájaním sa do projektov škola získala ďalšie finančné zdroje na nákup moderných učebných pomôcok, čo umožňuje v našich podmienkach realizovať tvorivejšie, efektívnejšie vyučovanie a skvalitňovať vzdelávanie žiakov školy.

5.4 Škola ako životný priestor

Priestory školy vymaľované v pastelových farebných tónoch navodzujú príjemnú atmosféru a vytvárajú prostredie podporujúce aktívne učenie sa žiakov. Učebne sú zariadené účelne a moderne. Estetizáciu tried ako i aktualizáciu násteniek zabezpečujú žiaci pod vedením triednych učiteľov. V triedach sa postupne budujú úložné priestory, kde si žiaci odkladajú učebné pomôcky. Na chodbách sú rozmiestnené nástenky, kde sa zvereňujú aktuálne oznamy pre žiakov a informácie o dianí v škole, študijné výsledky a úspechy žiakov školy určené ich rodičom. V prenajatej časti budovy sa uskutočnila rozsiahla rekonštrukcia a úprava interiéru a sociálnych zariadení. V priestoroch chodieb sú umiestnené šatňové lavice a šatne, ktoré žiaci využívajú na odkladanie odevov, obuvi a telocvičného úboru.

5.5 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Škola podľa možností vytvára bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie i mimoškolskú činnosť. Pedagogické dozory sú prevenciou pred vznikom školského úrazu žiakov počas vyučovania i prestávok žiakov. Vedenie školy garantuje bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch školy. Na prvých vyučovacích hodinách školského roku sú žiaci poučení o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v škole, čo žiaci potvrdia vlastnoručným podpisom. V odborných učebniach sa dodržiavajú osobitné predpisy - prevádzkové poriadky, ktoré sú vypracované ako príloh školského poriadku a žiaci sú s nimi oboznámení vždy na začiatku školského roku. Poučenie o bezpečnosti a ochrane zdravia počas jednotlivých školských aktivít organizovaných mimo školy robia organizátori aktivít pred jej konaním a je zapísané v triednych knihách a na záznamoch o hromadnej akcii školy.

V podmienkach školy v tejto oblasti boli spracované nasledovné metodické materiály:

- Starostlivosť o zdravie žiaka a zabezpečenie optimálnych psycho- hygienických predpisov
- Starostlivosť o ochranu zdravia žiakov, bezpečnosť pri vyučovaní a školských akciách
- Prevádzkový poriadok v odbornej PC učebni
- Prevádzkový poriadok v multimediálnej učebni fyzika a chémie
- Zásady bezpečnej práce s počítačom
- Prevádzkový poriadok telocvične
- Obsahová náplň a časový rozvrh školenia o BOZP pre žiakov

6. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia

Vnútorý systém kontroly a hodnotenia sa zameriava na:

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

6.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov je poskytnúť žiakovi a jeho zákonnému zástupcovi spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, rezervy, aké sú jeho pokroky v nadobúdaní vedomostí a rozvoji zručností a spôsobilostí. Pri hodnotení žiakov budeme dbať na to, aby sme žiakov nerozdeľovali na úspešných a neúspešných, ale podporovali ich individuálny rozvoj podľa ich schopností a možností. Budeme sledovať a pozitívne hodnotiť, či ide o vzostupnú tendenciu v ich vyučovacích výsledkoch. Pri hodnotení budeme prihliadať aj na vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon. Rozlíšime hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania. V každom predmete sme vytvorili hodnotiace portfólio, podľa ktorého si žiak môže koordinovať a budovať svoje výsledné hodnotenie. O priebežnom hodnotení žiaka bude zákonný zástupca informovaný formou žiackej knižky a výsledky svojho dieťaťa môže konzultovať podľa potreby s vyučujúcimi. Súčasťou hodnotenia je aj povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Hodnotenie žiakov sa realizuje v súlade s právnymi predpismi a metodickými pokynmi pre hodnotenie a klasifikáciu žiakov základných škôl.

Všeobecné pravidlá hodnotenia žiakov školy:

- Hodnotenie má viesť k pozitívnemu vyjadreniu a má byť pre žiakov motivujúce.
- Na celkové hodnotenie učebných výkonov a správania žiakov sa používa slovné hodnotenie.
- Pri priebežnom hodnotení používame rôzne formy slovného hodnotenia - slovný komentár, hodnotiace listy, bodové hodnotenie, hodnotenie v % až po sebahodnotenie žiakov.
- **Kritériá a systém klasifikácie žiakov v 5.-9. ročníku** je rozpracovaný v internom materiáli **Systém hodnotenia a klasifikácie prospechu žiakov**.

Systém hodnotenia správania žiakov je rozpracovaný v **internej Metodike pre udeľovanie výchovných opatrení**, ktorá je prílohou časťou interného materiálu **Systém hodnotenia a klasifikácie prospechu žiakov**.

- **Formy hodnotenia:**
  - **písomné**
    - testy (vstupné, priebežné, tematické, výstupné, riaditeľské)
    - diktáty (návčičné, kontrolné)
    - slohové práce, prepisy textov, doplnovacie texty
  - **verbálne**
    - ústne odpovede
    - aktivity na vyučovacej hodine
    - originálne riešenie úloh
  - **grafické:**
    - projekty
    - referáty
    - ilustrácie

Klasifikované a neklasifikované predmety

Klasifikované vyučovacie predmety	
Vzdelávacia oblasť	Vyučovacia predmet
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra
	Prvý cudzí jazyk
	Druhý cudzí jazyk
Človek a príroda	Fyzika
	Chémia
	Biológia
Človek a spoločnosť	Dejepis
	Geografia
	Občianska náuka
Matematika a práca s informáciami	Matematika
	Informatika

Neklasifikované vyučovacie predmety	
Vzdelávacia oblasť	Vyučovacia predmet
Človek a hodnoty	Etická výchova/ Náboženská výchova
Človek a svet práce	Technika
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova
	Hudobná výchova
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova

Neklasifikovanie žiaka

- ak učiteľ nemá dostatočné podklady pre klasifikáciu žiaka, informuje o danej skutočnosti triedneho učiteľa a riaditeľa školy
- pri nedostatočných podkladoch pre uzatvorenie klasifikácie žiaka je žiak neklasifikovaný, riaditeľ školy nariadi komisionálnu skúšku podľa zákona 415/2021, §57 ods. 1 písm. d), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

6.2 Vnútny systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Pri hodnotení zamestnancov budeme prihliadať na preferované aktivity podľa inovovaného Školského vzdelávacieho programu a výsledky pedagogickej činnosti učiteľov:

- inovačné metódy a formy vyučovania (kooperatívne, projektové, problémové vyučovanie, používanie IKT)
- výsledky žiakov, ktorých učiteľ vyučuje alebo vedie (prospech, didaktické testy v paralelných triedach, celoplošné testovanie žiakov, výsledky a zapojenie žiakov do predmetových súťaží)
- výsledky v ďalšom vzdelávaní učiteľov (tvorba učebných pomôcok, mimovyučovacia činnosť, aktívna znalosť ANJ)
- hodnotenie manažmentom školy (vedenie pedagogickej dokumentácie, kreatívni manažéri – vedúci MO, koordinátori projektov, tvorcovia projektov, vedúci kabinetov, vedenie a členstvo v komisiách, dodržiavanie pravidiel)

- hodnotenie učiteľov žiakmi (ankety, dotazníky)
- sebareflexia učiteľa formou dotazníka
- vzájomné hodnotenie učiteľov (zdravé sebavedomie, otvorená komunikácia, tímová práca)

System a formy kontroly:

- pozorovanie (hospitácie)
- rozhovor
- výsledky žiakov, ktorých učiteľ vyučuje – prospech, žiacke práce, súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach
- pokrok žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa
- ďalšie vzdelávanie, tvorba učebných pomôcok, mimoškolská činnosť
- vzájomné hodnotenie učiteľov (vzájomné hospitácie a otvorené hodiny⁶)
- kontrola pedagogickej dokumentácie
- hodnotenie učiteľov žiakmi, príp. rodičmi (dotazníky)
- kontrola dodržiavania organizačného, pracovného a školského poriadku
- ďalšie vzdelávanie, tvorba učebných pomôcok, otvorené hodiny

Raz ročne bude vykonaný osobný rozhovor zamestnanca s nadriadeným. Zamestnanec si pripraví stručné sebahodnotenie a predstavy o svojom ďalšom pracovnom smerovaní prostredníctvom odpovedí na pripravené otázky. Nadriadený predstaví svoje hodnotenie zamestnanca podľa kritérií a dohodnutej hodnotiacej škály: základné kompetencie pracovného výkonu, významné kvantitatívne ukazovatele pracovného výkonu, významné kompetencie prejavované vo výchovno-vzdelávacom procese, významné kompetencie prejavované v mimo vyučovacích činnostiach. Záverečné hodnotenie je určené z aritmetického priemeru jednotlivých koeficientov.

Pedagogický zamestnanec môže dosiahnuť hodnotenie:

- podštandardný pracovný výkon (nevyhovujúci, čiastočne vyhovujúci)
- štandardný pracovný výkon
- nadštandardný pracovný výkon (veľmi dobrý, mimoriadne dobrý).

6.3 Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je, aby:

- žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené,
- aj škola alebo verejnosť vedela ako dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v Školskom vzdelávacom programe.

V rámci hodnotenia sa pravidelne monitorujú:

- podmienky na vzdelanie
- spokojnosť s vedením školy a učiteľmi
- prostredie – klímu školy, triedy
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces - metódy a formy vyučovania
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- výsledky vzdelávania
- riadenie školy
- úroveň výsledkov práce školy
- sebahodnotenie učiteľov
- začínajúcich učiteľov
- emocionálnu inteligenciu žiakov
- činnosť metodických orgánov a záujmových útvarov
- prácu učiteľa s nadanými žiakmi

- environmentálnu výchovu, preventívny program školy, zapojenosť žiakov do súťaží, výchovu žiakov k manželstvu a rodičovstvu
- úroveň aktívnej slovnej zásoby v AJ z uplatňovania metódy CLIL
- vedomostnú úroveň žiakov v oblasti vyučovacích predmetov

Kritériom pre nás je:

- spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov
- kvalita výsledkov

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- dotazníky pre žiakov a rodičov
- dotazníky pre absolventov školy
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach
- SWOT analýza
- výchovnovzdelávacie výsledky žiakov

POZNÁMKA: Ukážka dotazníkov je súčasťou prílohovej časti Školského vzdelávacieho programu.